

Izšla — lavzemil ponedeljek — vsak dan jutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik: **Stefan Godina**. — Lastnik konsorcijska Ista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinosti. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L 18.— in celo leto L 36.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 20 — 40 stotink, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov mm po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1.—. Oglase sprejema inšerati oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inšerati oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

Ustanovitevno zborovanje „Jugoslovenske Matice“

Vsa naša odrešena domovina za obrambo kulturnih in gospodarskih koristi bratov v tujini.

V nedeljo, 21. t. m., je bil pravi narodni praznik po vsej Jugoslaviji: bil je dan ustanovitve obrambne družbe — „Jugoslovenske Matice“. Poveč, kjer biva naša trojica jugoslovenski narod, od Drave do Vardara, od Skadarskega do Blatnega jezera, od Triglava do Balkana, so se v vseh večjih, pa tudi manjših mestih vršila ustanovna zborovanja podružnic „Jugoslovenske Matice“, ki naj skrbijo za pospeševanje kulturnih in gospodarskih koristi jugoslovenskega naroda v tujini. Od vseh strani Jugoslavije prihajajo poročila o veličastno uspešnih prireditvah ob priliki teh zborovanj, tako iz Dalmacije, iz Hercegovine, Macedonije, Srbije, Vojvodine, iz Hrvaške, tu zlasti z ogromnim sodelovanjem vseh slojev meščanstva v Zagrebu, kjer je štela družba že prvi dan daleč nad 30.000 članov; potem pa iz vse Slovenije, kjer ga ni bilo mesteca, da skoraj ne obdane, da bi se ne bila ustanovila podružnica „Jugoslovenske Matice“. Jugoslovenski narod, ves, prav ves, je sprejeto pokazal na svojo odločno, uedinjeno voljo, da hoče z vsemi svojimi močmi pomagati bratom v tujini. Tu ni več nikake razlike slojev, nikake razlike strank, tu je ves narod edin. Naj znotraj pljuska valovi strankarske in razredne borbe še tako visoko na zunan, ko gre za koristi bratov v tujini, stoji ves narod v krepko, trdno strnjeno, sklenjen bojni vrsti kakor en sam moč, pripravljen za vse, na vse.

Ker nam ni moglo poročati o vseh teh brezštevnih prireditvah, naj se omejimo le na razsežnejše poročilo o ustanovnem zborovanju „Jugoslovenske Matice“ v središču Slovenije, naši beli ljubljani, po katerem si moremo ustvariti jasno sliko, kako se je praznovala ta veliki narodni praznik tudi povsod drugod.

Ljubljana, 21. marca.

Slavnostno okrašene ljubljanske ulice, narodne noče, okrašeni kmetijski vozovi, Sokoli v kroju in blazinah modrice, ki so valovale po mestnih ulicah so nudile pestro sliko, ki jo je v Ljubljani le redkokdaj videti. Ob 10 dopoldne se je prišel polniti trg pred hotelom Slon, kjer se je imelo vršiti ustanovno zborovanje „Jugoslovenske Matice“. Od vseh strani so prihajale ljudske mase, razne korporacije, društva z zastavami in napisi ter napolnile prostorni prostor, kjer se je zbralo do 34.111 okrog 30.000 ljudi.

Ob 11 dopoldne je otvoril ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar z balkona hotela Slon zborovanje, poudarjajoč pomen ustanovitve Jugoslovenske Matice, in očrtal krivice, ki se gode velikemu delu našega trojnega naroda s strani mirovne konference v Parizu in s strani tistih, ki tlačijo naš narod v robstvo. Naloga Jugoslovenske Matice je, da olajša budo našim neodrešenim bratom in da dela z vsemi silami na to, da bo končno tudi zadnji naš brat združen z materjo Jugoslavijo! (Odobravaljaj)

Govor prof. dr. Mazovca.

Župan je podelil nato besedo zastopniku krščansko-socialne zveze, prof. dr. Mazovcu, ki je izjavil:

Slavni zbor! Čast mi je pozdraviti Vas v imenu vseh onih mnogostevnih Slovencev, političnih in kulturnih delavcev, ki so si izbrali krščanska načela za smernico svojega življenjskega delovanja.

Glavno načelo krščanstva je ljubezen — ljubezen do bližnjega. Zato slovesno v imenu vseh naših somišljenikov proglasim ljubezen, tako tudi ljubezen do italijanskega ljudstva, in bratstvo obznanjujem, da je to v svojem jedru pošteno ljudstvo oropano prilike, da bi razpravljalo brez posredovalcev po svojih pravih zastopnikih z našim jugoslovenskim ljudstvom. Vrnili so se vmes imperijalistični in nacionalistični mešetarji, ki so kljub globokim razmislenim velikemu misleca Wilsona osleparili italijansko ljudstvo z lažnimi podatki o naših kraji in ki vadijajo sedaj za našo zemljo kot veljaki na Golgoti za obliko na križ razpetega Kristusa.

In naravnost genljivo je, kako varno se počutijo ti kvartopirci pod bridkim križem, na katerem visi naša Jugoslavija. In kako slovesno si zagotavljajo medsebojno ljubezen, ker se jim za enkrat še ne zdi primerno, da bi si skočili v lase, ker njihove račune in zapadle menice plačuje za enkrat še Jugoslavija. Toda, če tega več ne bo, kaj pa potem?

Mi razumemo Italijo in njene težave! Italija hoče biti vesela, Italija se s tem tudi ponaša. Toda vesela z na vseh koncih in krajih pristopno in nezavarovano obaljo, vesela brez potrebnih strovin in kolonij, vesela brez lesa in premoga. Zato se je Italiji zahotelo vse zahodne jadranske obale od Trsta do Valone, zato Italija neodoljivo hrepeni po celokupni Sloveniji, po naših šumečih gozdih, po našem črnem demantu — premogu. Italija bi rada našo Adrijo izpremenila v italijansko jezero, jugoslovenski Balkan pa v svojo kolonijo, da bi tako cipečena posega pozneje tudi proti severozapadu, jugu in jugovzhodu v francosko in angleško posest. Da so oni zgoraj omenjeni kvartopirci menda slepi in gluhi, nas koncem koncev ne more in ne sme več toliko brgati: skrbeti moramo predvsem, da naše darove, po katerih tako hlepi razburljivo italijansko srce, obesimo bolj visoko, da se jih ne dotakne nepoklicana roka.

Poudarjam še enkrat: Mi ljubimo italijansko ljudstvo, mi mu prijateljsko prošimo roko. Boli nas srce, ko opažamo, da Italija te naše prijateljske roke ne vidi, Italija si po nepotrebnem dela sovražnike. Italija izziva ves pošteno misleči svet, nasproti razljučenim sovražnikom se pa misli zavarovati s strateškimi mejami. Dandanes ne drži nobena strateška meja več, pač le ena drži: Medsebojna, na pravičnosti temelječa ljubezen. Italija dela pa račun brez krčmarja; dela se, kakor da bi krčmarja ne hotela poznati. Ves svet pozna Srbe in njihov boj za svobodo; Hrvatje poznajo Italijane iz svoje lastne zgodovine, bolj kot marsikateri drugi narod, zato jim ne maram svežiti spomina; in Slovenci smo tudi dobojevali uprav gigantski boj z nemštvom, boj za obstanek. In ta naš treščini narod SHS, da bi klonil z glavo? Nikoli!

Slavni zbor! Kdor je enkrat okusil svobodo, ta je ne izpusti več; kdor se je seznanil s svobodo, nebeško poslaniko, ta jo ljubi na veke. Naš trojni narod Srbov, Hrvatov in Slovencev je segel svobodo v roke, te roke naš narod ne izpusti več, tudi Italiji na ljubo ne. Naj si zapomni in naj se odloči Italija: Naš trojni narod zna biti dober, iskren prijatelj, pa tudi odločen nasprotnik!

Slavni zbor! H koncu se zavedimo še one zgodovinske resnice: Romanska zvezda ugaša, naša slovanska pa šele vstaja. Pozdravljamo bratski narod češki in viteški narod poljski, ki nastopata zopet pot slavnega, nasilno pretrganega zgodovinskega razvoja. Naj bi ta dva brata v medsebojni ljubezni in pravici poravnala obneje spore in se spomnila potem svojega brata Jugoslovca. Pozdravljamo močno Poljsko in našo mater Rusijo. Naj bi poljski narod tudi s svojim ruskim bratom rešil obneje vprašanje na podlagi pravice in ljubezni in v Rusiji dal presto roko, da zaščiti naš Jugoslovca.

Naš posebni pozdrav pa še velja veliki naši materi Rusiji. Pozdravljamo jo, pa ne one caristične Rusije, ki je podpisala londonski dogovor, marveč Rusijo svobodnih kmetov in svobodnih delavcev. Tej novi Rusiji velja naš pozdrav in klic: Vstani! Ta Rusija se bo duševno preoblikovala in opolnoma medtem ko romanski zapad tega ni več zmogel iz lastne moči. Prijetje ga bo morala velika Rusija za slabotno tresenje se roko in peljati k vodi življenja. In takrat bo naš dan, dan slovanstva. V duhu že vidim ta dan in kličem vsem Primorcem, Slovincem, Hrvatom in Srbom: Na svidenje svobodni med svobodnimi, v naši mladi krepki Jugoslaviji. (Viharno odobravalje.)

Govor dr. Ravniharja.

Jugosloveni! Bratje in sestre! Tako smo vas nazivali, ko smo vas pred prevarat bili klicali na edinstveni odpor proti sovražnemu vladnemu sistemu in vsem našim protivnikom, ko so se nam odpirali zapahi naše stotletne ječe, ko smo trli okove, ko smo vam kazali pot v veliko solčno svetlobo. Tako vas kličemo danes, ko razvija svoj prapor Jugoslovenska Matica; zakaj ona vas zove vse brez razlike spola, stanu in razreda, vse, ki gledate v narodu svojem svojo krvo rodobino, vse, ki vam je tudi njen najmanjši član brat ali sestra.

Znamka jugoslovenstva se je že toliko zlorabljala in izrabljala tudi v nečedne namene, da bi skoraj vzdihnil: ne imenuj po nemarnem božjega imena. Toda, če kakim ustanovi, tedaj priteče naša Matica z njenimi nameni in cilji, da nosi z vso pravico pridevek „Jugoslovenska“. Gre za odlično skupno korist našega naroda, ki se mora, ako hoče v mednarodnem svetu veljati kot enak med enakimi, napraviti temu svetu predstavljati kot en edinstven narod enega mišljenja, ene volje in enega imena. Gre za stotisoče naših bratov, pa najsi bodo tega ali onega domačega političnega prepričanja, ki so ostali v tujini, kakor pravijo naša pravila. Gre za njih gospodarske, kulturne in socialne koristi, gre za njihovo politično mišljenje ali smert. Z enako ljubeznijo objema Matica vse svoje deo do končnih meja njenih bivalisti. To deo ohraniti svojemu narodu, telesno in duševno zdravo, do onega trenutka, ko ob skrajnih točkah njenih stanovališč poteče tudi državna naša meja, to je eden izmed visokih namenov Jugoslovenske Matice. To ime nam budi posledje geslo v naši znanjaji politiki.

Stopivši na torišče svetovne vojne pač nismo mislili, da bomo ob nje zaključku, ki naj bi moral pomenjati zmago resnice in pravice, še smatrali obrambna društva za obranitelje le najmanjšega dela našega rodu izven naših meja. Moj Bog, govorili so nam toleka gesla, da smo najvišje slepo verjeli. Vstajali so prvi državni, zastopniki množičnih narodov stare kulture ter oznanjali evangelij bratstva, „prave demokracije“, enakosti pravic narodom velikim in malim, narodom, ki naj sami odločajo o svoji usodi ter o svoji pripadnosti tej ali oni državi. Danes se mi zde ti evangelisti kakor oni strahopetni grešnik, ki v nevarnosti za svoje življenje pada na kolena, se trka na prsi ter molči iz detinske pozabljenosti očenai, ki ga pa po prestani nevarnosti takoj zopet pozabi ter živi staro svoje grešno življenje. In oni „svrhovni svet“ takomimenovali mirovne konference v Parizu. Kadar čitam o njih treh ali štirih bionih, ki so se vsedli na tako strašno visoke stole, da ne rečem prestole, da komaj naši pogledi sežejo do njih, kaj li da bi čuli naše glasove, tedaj se spominjam lepe balade „o treh jezdecih“. Trije jezdec, v boju smrtno ranjeni, jezde čez plan. Nad njimi pa vže „jastrebi“, preče, trije v smrti jezi jim slede. Hrečeče dele jih med seboj: Ta bode tvoja, ta tvoja, ta moja!

Zaprli so se v zadublo posvetovalnico, vanjo

niso pustili solčnih žarkov, zunaj pa je ostalo življenje resnično, stvarno življenje. Sedli so za zeleno mizo, priklicali Mettegnichovega duha in vzeli so zemljepisne karte, potrpežljivo papir, vanje zarisali modre in zelene črte ter si dejali, to imaš ti, to ti, to pa jaz! Te črte, majo so jih imenovali, pa naj čuva — Zveza narodov. V živo meso so jih rezali, v živo meso življenja polnih narodov. Priklikajo te narode, kakor po Wilsonovem izreku — figure na šahovi deski.

Pomislanja vredni ljudje! Kaj mislijo, da so narodi res se to, kar so bili pred sto leti, orodje v rokah močnejših, bogata hrana za njih nenasitni pohlep? Suverenost je prešla v roke teh narodov samih, in ti narodi si šli skozi žareči ogenj svetovne vojne, ki jih je očistil mnoge nečiste primise. Narodi sem popravijo, kar greši nad njimi „visoka“ diplomacija.

Govorili so, da imajo steti Nemčijo, ker hočejo poraziti v njej imperijalizem. A danes vemo, da so se borili zavisti in proti nemškemu imperijalizmu, zato da na mestu njega postavijo — svoj imperijalizem.

Po milosti te visoke diplomacije ostanejo najlepši, starodavni naši kraji z avtohtonim svojim slovanskim ljudstvom izven naših državnih meja. Silijo nas, da bi zadovoljivo pripoznali ta položaj ter da bi se pogodbenim potom odrekli svoji lastnini. Pripisujejo nam torej nemoralnost, izdajstvo nad lastno krivjo in nad lastno zemljo. Le dvoje je mogoče: ali nas smatrajo za pravno tako nizke, ali pa za duševno manj vredne ljudi, ki se ne zavedajo posledic in dalekosečnosti svojih činov. Ker pa nimamo ne enega, ne drugega, ne smemo pričakovati drugega našega odgovora kakor odločni in ogorčeni: nikdar! Mirovna pogodba, ki naj pomenja odziranje živga in zdravega dela našega telesa, je nasilje in za nas ne bo obstajala, bo za nas le „bilion de papier“ (krpa papirja), dokler ne pride pravični trenutek — in ta čisto gotovo pride, tega naj si bo gospoda sveta — ko bode ves narod jugoslovenski ena politična celota. Nismo ustvarili Jugoslavije, da bi v njej živitarili po milosti svojih sosedov, da bi v njej hirali in umirali. Nam se hoče življenje, življenje lepega in velikega, vrednega je bogate zemlje, vrednega njenega krasnega ljudstva. In življenje je tja in boj je življenje! Ni to imperijalizem, ker nečemo ničesar, kar ni naše. Ne segamo ne po tujem blagu, ne po tuji zemlji. Pri nobeni drugi državi zlozobe ozemlja ni izvršiti tako lahko in tako prirodno, ker malo je narodov, ki bi na svojih tleh živeli tako združeni in tako kompaktno kakor pri nas. Zato uspešno kličemo pred drugim na pomoč: prirodno pravo. Zakon prirode pa je še vselej prej ali slej ostal zmagovit.

Zvestavo zremo v bodočnost. V svoji borbi za pravico bomo iskali zavezništvo. Naše oči so uprte v stolnici ob Vltavi in ob Visli; ni več časa, ko bo ruski velikan z mogočno svojo roko posegel v naglo se vrtečo kolo povestnice. Toda večna je resnica: najboljši zaveznik — sam sebi, je lastna tvoja sila. To nam dokazuje naša preteklost, to nam je dokaz naša neposredna sedanjost. Lastno svojo silo izgraditi do viske popolnosti, tudi to je naloga Jugoslovenske Matice. Ona nas mora vzgajati, ona nas mora pripravljati na veliki trenutek; najmanjšemu našem človeku mora vcepiti zavest, da ne živi samo zase, ampak da je njegova prokleta dolžnost, da živi in dela za odrešenje svojih zaslužnih bratov in njihovih domov. In še več! Naša volja mora biti, da si v okviru svojih državnih meja vzgajamo velik edinstveni narod, narod svoje kulture, narod, ki se uveljavlja z lastno gospodarsko silo in socialno pravičnostjo. Je to ideal, toda slab Jugosloven, ki bi tega ne hotel. Trdna in resna volja pa je že pol uspeha. Kakor je nekaj ponosni Rimec vzbujal svoje prsi ter v zadnjem kotičku svoje države ponosno vihljal: civilis Romanus sum!, kakor je francoski državljani ljubečumen na svoje „grande nation“, prav tako mora priti čoba, ko bo državljani naše države preročno vihljali: Sem Jugosloven in kdo je večji?

Viharno odobravalje je sledilo izvajanjem govornika dr. Ravniharja.

V imenu narodnosocialne stranke je podal zjavo g. Deržić, poudarjajoč, da zavedni jugoslovenski proletarijat pozdravlja ustanovitev Jugoslovenske Matice ter želi, da bi dosegla svoj cilj, to je uedinjenje vsega jugoslovenskega proletarijata v uedinjeni naši državi. (Odobravalje.)

Izjava jugoslovenskega Sokolstva.

V imenu sokolskega saveza SHS je podal izjavi sokolski nadzornik brat Engelbert Gangl tole zjavo:

Starešinstvo Sokolskega Saveza Srbov, Hrvatov in Slovencev mi je naročilo, naj v imenu tega združenja na današnjem zborovanju nastopno izjavim:

„Sokolski Savez Srbov, Hrvatov in Slovencev kot vsenarodna, nepolitiška in kulturna organizacija vseh sinov in hčera našega jugoslovenskega naroda brez razlike z ozirom na stan in sloj, starost, razred in vero pozdravlja ustanovitev Jugoslovenske Matice. Njene naloge in smotre sprejema za svoje, ker je vse delovanje in stremenje Sokolstva zgrajeno na temelju svobode in pravice, bratstva, enakosti in morale!“

V Sokolstvu je vir socialnega gibanja vsega naroda za povzdigo njegove telesne, duševne in ravne plemenitosti, za dosego njegove absolutne popolnosti.

Ker pa teke popolnosti brez osebnosti in državljanstva svobode ni, zato je Sokolstvo že pred vojno smatralo za eno prvih svojih nalog, da svojemu narodu pribori ta prvi pogoj absolutne popolnosti. Sokolstvo je že pred vojno netilo iskre in spajalo vezi kulturnega pan-slavizma ter se je na našem jugu preko oboroženih ovir, nastavljenih pasti in odprtih ječ družilo v mogočno odprano silo proti robstvu in krivici, stremelo za visokim idealom našega narodnega in državnega uedinjenja. Ko je med vojno veletok človeške krvi razdiral ustvarilne rok in uma ter pustošil našo zemljo, in so sovražniki naše svobode in pravice kepali grob našemu narodu, tedaj so naši bratje Sokoli — prostovoljci in Sokoli — zaročniki planili na odločno dejanje ter so na vseh frontah in po vsem zaledju prižigali kresove narodnega osvobođenja! S pravico, ki si jo je Sokolstvo priborilo v letih borbe, trpljenja, umiranja in ustvarjanja, nam kažejo sokolski prapori zmagovalno pot od Krasovega polja do Gospe Svete, od solunske fronte do onkraj Soče in Jadranskega morja — do one naše zemlje, koder danes naši bratje in naše sestre v nezmoljiv zvestobi do matere Jugoslavije poslušajo naše priose in gledajo in sodijo naša dejanja!

Danas sva naša snaga ima da še grčevito skupi, da izvede samo jedan udar, ali močan in pobeđen, da do temelja i do netrago obori i sruši sve, što nam na putu napred smeta, zadržava nas, sputava nas!

Sokolski Savez Srbov, Hrvatov in Slovencev ne šteje še danes med svojimi 60.000 članstva onih, najvrlejših bratov in sester, ki — uvrščeni v pet sokolskih žup — čakajo združitve z nami! Njih hrepenenje je naše hrepenenje, njihova bolest je naša bolest! A naša naloga je, da ne prestanemo misliti nanje in delamo zanem! Najprej pa dvignimo vse svoje moralne in materijalne sile v zmislju sokolskih nalog in sokolskega bratstva in demokratizma do one enotne, vztrajne in složne ustvarjalne moči, ki ne pozna in neče ničesar drugega — nego srečo, moč in veličino naše domovine!

V sokolskih naših stoji zapisano: Sokolstvo je bojna organizacija, kadar je treba braniti obstoj in svobodo naroda ter čistost narodne misli. — Temu načelu je bilo sokolstvo vsekar zvesto, in zadnjič, ko je bilo treba postaviti nemški plaz na Koroskem, so naši gospejski bratje storiši z orožjem v roki svojo dolžnost. Sokolstvo je skupna zadeva vsega naroda, zato pa hoče Sokolstvo služiti vsemu narodu. In ker je Jugoslovenska Matica ustanovljena za vso našo državo, stopa Sokolski Savez kot prostovoljno organizirana narodna vojska v njeno službo! Kadarkoli rabite naše pomoči v vprašanih in primerih, ki so skladni s sokolskimi načeli in z blaginjo domovine, eva Sokolov: pripravljeni smo vsi od prvega do zadnjega!

Delovanje Jugoslovenske Matice naj spremlja sreča junaska, njej velja kot zakletve odmev naš jugoslovenski sokolski pozdrav: Zdravo! Ta govor je bil sprejet z viharnim odobravanjem.

Govornik „Samostojne kmetijske stranke“. Gospod Janko Kušar je podal v imenu Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo pozdravljamo ustanovitev Jugoslovenske Matice v imenu samostojnih kmetov kar najpriredneje. Izjavljam, da se kmetije z juga zavedamo svoje narodne in gospodarske dolžnosti napraviti nam bratom, po čim kmetijskega stanu, ki še danes vzdihujejo pod oblačjo tuja. Slovenci kmetije kličemo v pomoč! vsemu svetu ene besede, ki so jih našli predniki okoli leta 578. odgovorili divjaškim Averam, ko so si takrat hoteli podvreči naši svobodni narod, namreč: „Kdo izmed ljudi, ki jih obnavlja solčni žarki, da tako močan, da bi nes zmagali! Ne dovolimo, da bi si kdo osvojil našo zemljo. Taka bo naša neveda, dokler bo kaj boja in kaj mečev! Neodrešeni bratje, tu je naša roka, da bo tako! Vsem drugim pa, ki pristovoljno livate kje v tujini, kličemo vam, da se vselej in povsod zavedate, da „Največ sveta otrokom čisti Slave!“. (Odobravalje.)

V imenu akademikov in srednješolcev je govoril akademik Ček in v imenu jugoslovenskih koroskih prestovoljcev pa Al. Ude. Njiju izvajanja so žela viharno odobravalje.

Rezolucije.

Po kratkem, temeljitom in temperamentnem utemeljevanju je prečital gosp. dr. Fornazarić naslednje resolucije:

Vsi narodni čuteži Jugosloveni vseh političnih strank in vse njihove kulturne, gospodarske in socialne organizacije, zbrani v ogromnem števlu 21. marca 1920 ob ustanovitvi glavne podružnice Jugoslovenske Matice na manifestacijskem shodu pod milim nebom v Ljubljani

1. z ogorčenjem protestirajo, da mirovna konferenca, gazeč načelo samoodločevanja narodov, ne priznava našemu narodu v Primorju in v zapadni Koroski pravice, da bi se izjavil o svoji državni pripadnosti ter namerava tako zaslužiti stotisoče naših zavednih rojakov;

2. izjavljajo, da naš narod nikdar ne more sprejeti nase niti teritorialnih žrtv, ki mu jih nalaga predsednik Wilson v svojem znamenitnem jadranskem vprašanju, po katerem bi skoro pol milijona naših rojakov bilo odtirano od našega narodnega telesa, ter da naš narod ne more mirovati, dokler ne bo delo našega popolnega osvobođenja in uedinjenja dovršeno;

3. poziva zato vse merodajne činitelje v državi, naše zastopnike in iznozmstvi in predvsem naše predstavitelje na mirovni konferenci, naj ne odstopijo niti za las od naših upravičenih narodnih zahtev;

4. pozdravlja ustanovitev Jugoslovenske Matice kot organizacije, razširjene po vsej državi, ki si stavlja nalogo, da podpira in pospešuje narodne težnje odtiranih bratov in jim lajša njih robstvo;

5. poziva vse rojake brez izjeme, naj to organizacijo podpirajo z vsemi močmi pri njenem vzvišenem delu;

6. sporočamo rojakom na zasedenem ozemlja bratski pozdrav, zagotavljajoč jih, da narod v Jugoslaviji z njimi bridko čuti krivico, ki jo morajo prenašati pod tujim jarmom, ter jih pozivajo, da vztrajajo neomajno v borbi za svoje narodne pravice.

Zupan g. dr. Ivan Tavčar je dal prečitane resolucije na glasovanje ter so bile z viharim odobravanjem soglasno sprejete, nakar je gosp. župan zaključil zborovanje.

Na zborovanje je došlo še mnogo pismenih izjav in brzojav, ki se pa vsled neodobitve časa niso moge prečitati. Tu navajamo nekatere izjave.

Slovenska straža iskreno pozdravlja ustanovitev Jugoslovenske Matice, želi ji kot staro obrambno društvo, ustanovljeno za koristi obmejnih Slovencev, najlepših uspehov ter pričačuje z gotovostjo, da se najde po skupnem dogovoru način za vzporedno sodelovanje z Jugoslovensko Matico na istem polju in za iste rojake v tujini.

Slovenska krščansko-socialna zveza pozdravlja Jugoslovensko Matico ter pričačuje od nje, da bo v bratski slogi in sporazumu z drugimi obrambnimi društvi zvesto ščitila gnotne in kulturne interese našega naroda v tujini.

Jugoslovensko orlovstvo ugovarja ponovno najodločnejše proti „samoljubju in nasilni zasledbi vseh onih krajev, ki so v stanju nečelje del Jugoslavije. Z vso ostriostjo se obrača proti vsakršnemu imperijalizmu in zahteva neokrnjene ljudske samoodločbe za sleherni narod. Jugoslovenski Orel se bo boril vedno proti vsem, ki bi hoteli omalovaževati pravice človeške in narodne svobode ali ki bi jih kršili na kakršenkoli način. Izjavlja že vnaprej, da ne bo priznal nobenih sklepov, ki bi bili sklenjeni proti tem načelom brez nas in proti nam. Naj se odloče pravici kdorkoli, jugoslovenski Orel se ji ne bo in bo delal z vsemi svojimi sredstvi na to, da se nam prizna ta v cellem obsegu. Rešitev te strani svoje naloge pa bo vršil Orel predvsem z delom, ki vzgaja tihe in silne značaje, vajene požrtvovalnosti ter nesebične sopomoči zatiranim in bednim, in ki dovađa do soderne rasti jasno preudarnega razuma in čistega srca vseh članov.

Slovska zveza: Tudi učitelstvo, organizirano v Slovskevi zvezi, izjavlja, da hoče delati med narodom in vzgajati izročeno mu mladino po namenu ustanavljalce se Jugoslovenske Matice. Izročeno nam mladino hočemo prepeljati z neuglasno narodno zavednostjo. Ljubezen, vcepjena v mlada srca, ne, aine. Tega se zavedamo in po tem prepričanju urednava svoje vzgojno delo po vseh solah naše lepe domovine. Izjavljamo, da hočemo storiti vse, da naša mladina ne postane gluha in nema za obupne klice neodrešenih bratov in sestra, da nikdar ne prizna kot tujevo last našo s krivjo in potom namočeno grudo. Vzgojiti hočemo mladino v križarju, ki ne bodo poznali hlapčevstva in ki bodo pripravljeni, da naščujejo prej ali slej vsak rop, pa naj ga izvrše na zapadu, severu ali jugu. To smatramo za svojo nalogo, zato: Jugoslovenska Matica naj živi!

Po končanem zborovanju se je razveslilo po Aleksandrovi cesti veličasten izpreved, katerega je otvorilo 41 Sokolov na konjih. Sledila je mladina srednjih šol z zastavicami, nato godba Dravske divizije, zastave organizacij, predsedstvo shoda, med njimi tudi zastopniki centralnega društva Jugoslovenske Matice v Belgradu, nato sokolska društva s šestimi zastavami, žensko telovadno društvo, klub primorskih učiteljev-beguncer, društvo prostovoljcev, končno kulturne organizacije, obrambna, izobraževalna in pevka društva itd. Drugi del izpreveda je otvorila godba zveze jugoslovenskih železničarjev, sledile so skupine narodnih noš, nebroj lepo okrašenih vozov, strokovne organizacije, športne organizacije, gasilci in ostali udeleženci manifestacijskega zborovanja. — Izpreved se je pomikal po Aleksandrovi, Bleiweisovi, Rimski, Emonski in Cezarjevi cesti, čez sv. Jakoba trg, po Starem trgu, Mestnem trgu, Stritarjevi ulici do pred pošte, kjer se je mirno razšel.

Tekom celega dneva so prodajale naše zavodne narodne dane in gospodine po ljubljanskih ulicah cvetke, brušerice, znake itd. v prid Jugoslovenski Matici. Prirediteljem, rediteljem izpreveda in našim narodnim damam gre vsa hvala za njihovo požrtvovalnost.

Na večer sta se vršili v ljubljanskih gledaliških slavnostni predstavi in je imel v dramskem gledališču nagovor na občinstvo vseučilišni profesor dr. Fr. Lešič.

Jugoslovenska Matica je ustanovljena! Naša naloga in dolžnost pa bode, da jo podpiramo tako, da ne bo daleč čas, ko bomo vsi zavedni Jugosloveni združeni pod okriljem naše svobodne, neodvisne Jugoslavije!

Najostrejši boj proti Protičevi vladi.

BELGRAD, 25. (JDS) Poslanec dr. Smolaka je v imenu izvenstrančarskega parlamentarnega kluba obvestil min. predsed. Protiča in pred. nar. predst. dr. Pavlovića, da so se nevrtni poslanci uveljavili, da onemogočijo spornost izključno vladne stranke, so sklenili, da bodo podpirali demokratsko stranko v nje- nem boju proti vladi in zahteli tudi s svoje strani najostrejši boj proti Protič-Koroševemu kabinetu. Vladi ne bodo več omogočali kvoruma. Protič na Smolakovo obvestilo ni od- govoril.

Narodno predstavništvo.

BELGRAD, 24. 79. sejo začasnega narodne- ga predstavništva je otvoril predsednik dr. Draža Pavlović ob 4.30. Tajnik dr. Manojlović je prečel listopis poslancev (črno- gorica skupina), da odloga svoj mandat. — Pred prehodom na dnevni red zahteva poslanec Petić (demokratska zasednica) z ozirom na izjave poslancev dr. Smolake, da vladi ne bo omogočilo kvoruma, naj predsednik na podlagi 67. točke skupščinskega poslovnika odredi »proizvika«, da se ugotovi, ali je navzven za- dostno število poslancev, ali ne. — Poslanec Nasta Petrović izjavlja, da ugotovitev kvoruma ni potrebna, ker so vsi poslanci priča, da kvoruma ni, vendar česar tudi ni potrebno, da se »proizvika« izvede. Poslanec Čeda Kostić (radi- kalc) izjavlja, da je zahteva poslancev Petića, naj se ugotovi kvorum, samo šikana. — Po- slanec Petić protestira proti temu, da se ozna- čuje njegova zahteva kot šikana. Pravi, da vprašanje kvoruma ni stvar sporazuma, temveč stvar ugotovitve. Ni mogoče, da bi se stranke dogovorile med seboj, ali obstoji kvorum, ker bi se v takem primeru mogle stranke spora- zumeti, da obstoji kvorum ako bi ga tudi ne bilo. — Poslanec Petić odgovarja minister Tri- funović in poslanec Aleksa Savić, ki izjavlja med drugim, da bi junaki, ki so dali za vojno svoje življenje za demokracijo, ne žrtvovali svoje- ga življenja, ako bi vedeli, kako bo deloval ta parlament. Končno izjavi, da bo v primeru, ako predsednik odredi štetje, ostal v dvorani. (Okoli stoječim poslancom: Evakuirajte se! — Vzklik!) Predsednik odredi nato štetje in ugo- tovi, da ni mogoče 15 poslancev prisotnih, vsled česar zaključijo sejo ob 18.30. — Prihodnja seja v petek ob 9.

Pasčić ni pozvan za sestavo nove vlade.

BELGRAD, 24. Kakor javlja »Tribuna«, so netočne vesti, po katerih bi bil Pasčić pozvan, da sestavi koncentracijsko vlado.

Pasčić in Trumbić v Belgradu.

BELGRAD, 27. »Epoha« poroča: Vsi glasovi, da pride Pasčić in Trumbić v Belgrad zaradi vprašanj zunanje politike, so popolnoma neisti- niti. G. Pasčić in Trumbić dospeta v Belgrad radi nagrajajo položaja, da bi po možnosti po- sredovala pri sestavi nove vlade.

Radić zopet aretiran zaradi zločina proti domovini.

ZAGREB, 27. (Službeno) Po nalogu kr. dr- žavnega pravdnika v Zagrebu je bil v pone- deljek, 22. t. m., aretiran Stjepan Radić, ker je na podlagi službene prijave redarstvene obla- sti osumljen, da je izvršil zločin proti domovini. Pregretil se je proti § 166, točka 1, kazenskega zakonika. Radića so odvedli v zapore kr. so- dišča.

Reški dogodki.

REKA, 27. Italijanski Consiglio Nazionale je ratificiral zakon, s katerim se na reškem ozem- lju prepoveduje promet bankovcev avstro- ogrške banke, ki niso prepečateni.

REKA, 27. Z dekretom italijanskega narod- nega sveta se je na Reki uvedel z 22. t. m. let- ni čas.

Sprejemanje kronskih bankovcev v državnih blaginjah.

BELGRAD, 26. Presburo objavlja uradno: Da bi imelo vse državne blaginje čas, da iz- vrše zameno kronskih novčanic v kronsko- di- merske v reku, predpisano z naredbo I. št. 6354 od 26. februaria t. l., odrejam, da državne blaginje prenehajo sprejemati one vrste kro- nskih novčanic, ki se niso potegnene iz prometa. 5 dni pred rokom za odteganje odgovarjajočih vrst kronskih novčanic. Z ozirom na to, se nov- čanice po 100 kron prenehajo sprejemati pri državnih blaginjah z dne 10. aprila t. l. O tem se naj obvesti generalna direkcija državnega računovodstva in vsa ministrstva. — Minister za finance dr. Velizar Janković.

Živež za Slovenijo — porabljen!

BELGRAD, 25. (JDS) Bivanje slovenskega deželnega predsednika dr. Brejca v Belgradu je imelo tudi namen, izposlovati za Slovenijo večje množice živil, ker so njene zaloge že po- šle dr. Brejca je vedel, da je zapustila prejšnja vlada velike zaloge živil, namenjene v prehra- no.

PODLISTEK

DAMIR FEIGEL:

Zakaj pa ne?

Pravljica.

Nekoč je živel kralj. Ljudstvo mu je bilo verno in vdano, ministri ljubljivi in lojalni, svetovalci pošteni in pametni. Sosednini vladarji je živel v prijateljskih odnosih, z enim so ga vezale celo sorodniške vezi. Trikrat na leto se je pokazal svojemu vernemu in vda- nemu ljudstvu, premislil so ga ljubljivi in lo- jalni ministri, sledili so mu pošteni in pametni svetovalci. Zgodilo se je to na njegov rojstni dan, na njegov god in ob letu nastopa njegove vlade. Prazniško razpokočenje, zastave, godba, vilo!-klaci so mu razvedrili srčno čelo, mini- stri so mu razločali splošno zadovoljnost in svetovalci, zagajeni od vpitja in hrupavi od vzklikanja, so mu šepnili na uho govorico o njegovi neskaljivi sreči.

Vključ temu se ni čutil kralj zadovoljen. Smi- lilo se mu je ljudstvo, ker ni imel naslednika. In ravno po takih prilikah, ko se je bil poka- zal ljudstvu, se ga je lotila skrb za obči bla- gor s podvojeno silo. Zaprle se je v posebno sctio svojega dvorca, kjer je nemoteno preni- šljeval in si preganjal z zlato kupo napolnjeno z rujnim trdnim sokom mučne skrbi.

njevalnem oziru pasivnim pokrajinam, zlasti Sloveniji, Bosni, Dalmaciji. Doživeli pa je ne- prijetno presenečenje. Zvedel je, da so vse za- loge že izčrpane. V zmedu, ki je nastala pri na- stopu Protičeve vlade, zlasti vsled množste- vilnega odpuščanja uradnikov, se ni nihče bri- gal, da bi skrbel za nakup novih živil, zato so porabili gori omenjene zaloge deloma za apro- vizacijo Belgrada deloma za vojaštvo. Slove- nija je prišla s tem v veliko prehranjevalno krizo, ker je v današnjih razmerah skoro ne- mogoče, poskrbeti za nove zaloge potrebnih živil.

Železniški promet z inozemstvom.

BELGRAD, 26. Ravnateljstvo državnih že- leznice naznanja: Po obvestilu ravnateljstva državnih železnice v Zagrebu se promet na ozemlju zagrebškega ravnateljstva nastopno omejuje: 1. Za Avstrijo je tranzitni promet vsega blaga ustavljen, razen pošilk, ki so na- slovljene na »American Relief« ali »Oester- reichische Getreideanstalt« na Dunaju, kakor tudi zaveznika vojnega blaga. 2. Pošilke za Svrbo in polnih vagonih se morejo sprejemati le, ako je vozne listine vidljivo ravnateljstvo južne železnice, odnosno ako imajo odobrenje tega ravnateljstva za Transporte.

Izprememba voznega reda na južni železnici.

LJUBLJANA, 27. Obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani priobčuje: Izpre- membe v voznem redu na proglah južne želez- nice od 1. aprila. Od 1. aprila t. l. vozi na pro- gi Grabljeva-Maribor, glavni kolodvor, mesto dosežanega vlaka št. 416 v 4.16 a, ki od- haja iz Grabljeva ob 4.40, iz Dravograda ob 6.22 in prihaja v Maribor ob 8 ter ima tako zvezo z vlakom št. 35 b/205, ki vozi proti Ptuj- u in Koperu. — Nadalje vozi od 1. aprila dalje na progi Maribor-Pragersko-Cakovec vlak št. 229/207, ki odhaja iz Maribora ob 18.55, iz Pra- garskega ob 20.30 in prihaja v Cakovec ob 22.33. V nasprotni smeri vozi iz Cakovca vlak št. 250 do Ptujja in iz Ptujja vlak št. 224 do Mari- bora. Vlak št. 250 odhaja iz Cakovca ob 3.45, vlak št. 224 pa iz Ptujja ob 5.43 ter prihaja v Maribor ob 6.59. — Na progi Maribor-Grab- ljeva vozi mešani vlak št. 447 do Dravograda in vlak št. 497 od Dravograda do Grabljeva, in sicer odhaja vlak št. 447 iz Maribora, Koro- školi kolodvor, ob 5.52 in prihaja v Dravograd ob 7.51, iz Dravograda odhaja vlak št. 497 ob 9.13 in prihaja v Grabljeva ob 14.24. Ta vlak ima torej zvezo v Dravogradu z osebnim vlak- om št. 1813 proti Velenju in Celju. V nasprotni smeri vozi mešani vlak št. 472, ki odhaja iz Grabljeva ob 7.52, in prihaja v Dravograd ob 10.40, iz Dravograda vozi vlak št. 488, ki od- haja ob 15.01 in prihaja v Maribor, Koroški ko- lodvor, ob 17.13.

Iz Čehoslovake.

Tajnik nemških narodnih socialcev aretiran.

PRAGA, 27. Glavni tajnik nemške narod- no - socialistične stranke, Krebs, je bil areti- ran. Zagretil se je, kakor poroča policijsko po- ročilo, manipulacije s ponarejenimi bankovci, ki menda izvirajo od družbe »Hilfsverein für die Sudetenländer« na Dunaju. Policijsko po- ročilo cmenja tudi, da so bili zaplenjeni letaki z veleizdajalsko vsebino. V stvar so zapleteni še drugi člani imenovane stranke.

Načrt za ljudsko štetje.

PRAGA, 27. Vlada je predložila v narodni skupščini zakonski načrt za ljudsko štetje, ki naj bi se izvršilo po vsej Čehoslovaki od 1. novembra 1920. do 31. marca 1921. Nadalje je predložila vlada zakonski načrt, s katerim se pooblašča, da more s tujnimi vladami skleniti pogodbe glede ureditve medsebojnih odno- šajev v zadevah socialnega zavarovanja.

Čehoslovško odposlanstvo v Moskvi.

PRAGA, 27. Večerna izdaja »Prava Lidu« potrjuje vest o prihodu čehoslovške uradne misije v Moskvo zaradi ureditve vprašanja ujetnikov ter vzpostavitve gospodarskih odno- šajev. Misijo je sprejel Ljennin v avdienci.

Zrečni promet v Čehoslovaki.

PRAGA, 26. V petek je imel praški mestni svet sejo. Obravnavali so vprašanje glede ose- bnega in blaginjskega zračnega prometa. Politič- na dežela uprava je vprašala, kakšno stali- šče zavzema preška občina glede prošnje za- klopovne družbe zaradi koncesije. Praški mestni svet je sklenil, da bo prošnjo priporočil. Podjetje se bo oživilo v celoti z glavnic 468.000 funtov sterlingov. Glavne proge so: Budjevi- ce - Praga, Iglava - Praga, Prostějov - Košice - Bratislava - Prostějov, Svítava - Praga, Chru- masaryk o boljševizmu.

PRAGA, 27. Predsednik Masaryk je imel včeraj povodom pregleda čet nagovor na polk legijonarjev mistra Jana Husa, v katerem je svaril legijonarje pred boljševizmom. Predsed-

nik je izjavil, da se ruske razmere ne smejo prenesti na Čehoslovako, ker je boljševizmo popolnoma ruski pojav. Nadalje je opozarjal nato, da morajo svoje mnenje uveljaviti pri vo- litvah ter jih je pozval, naj gredo k volitvam mirno in resno. Končno je predsednik spreje- mal prošnje in pritožbe vojakov ter odgovar- jal nanje dobrohotno. Med burnim vzklika- njem vojaštva in prebivalstva se je predsednik vrnil v Hradčane.

Realistiški klub.

PRAGA, 27. Tu je bila ustanovna skupščina realistiškega kluba kot samostojne politične organizacije. Sprejet je bil okvirni program in organizacijski statut. Klub se ne bo udeležil prihodnjih volitev v narodno skupščino, hoče pa odprto podpirati obe veliki socialistični stranki, t. j. socialne demokrate in čehoslo- vsko socialistično stranko.

IZ RUSIJE.

Mirovna pogajanja med Litvo in Rusijo.

VARSAVA, 26. Litvinska delegacija je pri- šla v Moskvo, da se pogaja s sovjetsko Rusijo o miru.

Položaj v Sibiriji.

PARIZ, 26. Iz Tobijsa se javlja: Pooblaščen zastopnik čehoslovške republike, dr. Girs, je obiskal v Vladivostoku zastopnika japonske vlade, da mu predloži predloge zastopnikov sibirske sovjetske vlade, Smirnova in Janso- na. Sibirska sovjetska vlada predlaga, naj se vojski ustavi na sedanjih črti, da se prepreči nadaljnje krvotile. Nadalje predlaga sibirski sovjetski vlada, da se določi kraj, kjer se bodo pogajanja nadaljevala. Japonski zastop- nik je objubil, predložiti predloge sibirski sovjetske vlade svoji vladi v Tokiju. Dne 10. marca so desla v Čito japonska obvestila. Re- publicanizacija čehoslovške vojske se vrši dnevno po dveh vlakih. Zadnji zapadni oddelke čehoslovške vojske se nahajajo med Bajkalskim jezerom in Verhnim Udinskim.

MOSKVA, 26. Z vzhodne fronte se javlja, da je izpraznitev vzhodne Sibirije po japo- nskih četah na podlagi sporazuma med Japo- nski in Zedinjenimi državami gotova stvar.

Boljševiki se vračajo h kapitalističnim metodam.

MOSKVA, 24. V gospodarskem glasilu ru- ske boljševske vlade, »Ekonomičeskij žizni« so izšlo sovjetske naredbe, ki obravnavajo dele in plače. Vse to zlasti naslednje točke: Po- verjenstvo ruske federativne sovjetske repu- blike je odredilo za transportne in prometne delavce postopne plače z ozirom na individu- alne sposobnosti posameznih delavcev. Cen- tralno tipografsko-litografsko poverjenstvo je sklenilo uvesti nagodben sistem. Prejšnji se s tem ukine. Da preneha neprestano neopravi- čeno popuščanje dela od strani delavcev, je centralno delavsko poverjenstvo v Moskvi sklenilo zadržati oni del plače, ki odgovarja zamenjavnemu delu. Ako delavec zapusti de- lo večkrat na teden, se mora takoj odstopiti. Ako delavec zapusti delo v primeru kakšnega sporazuma med delavci, se bo to smatralo za zločinški postopek, sabotaže in se bodo takšni poizkusi udušili z vsami sredstvi. Krivci se bodo poslali v kraje, ki so posebno določeni za brezposelnost. Člani komunistične struje so ob- vezani, delati v soboto zastoj. To delo se imenuje dobrovoljno in obstoja v izkazovanju blaga iz vagonov ter v dela v železniških ar- zenalih.

Japonci dementirajo boljševske vesti.

PARIZ, 26. (S.) Iz Tokija poročajo: Vojni minister je izjavil, da so povsem neresnične vesti neke moskovske radiobrojavnice o raz- položenju japonskih čet v Sibiriji. Vojni mi- nister zanika tudi podobne vesti, ki so se pre- kratkim širile v Kitaju in drugod, in ki priha- jajo od boljševske propagande, ki zamerava prepricati javnost, da Rusi zmagujejo na skraj- nem vzhodu. Državni podtajnik za vojno je iz- javil, da se bile poslale japonske čete v Si- birijo sporazumno z zavezniki, da vzdržujejo tam red in pomagajo ruskim rodoljubem v Kitaju (?). Državni podtajnik je pripomnil, da se je začela že nekoliko časa sem zivahna propaganda s strani čnih, ki bi hoteli odstra- niti zaveznike iz Sibirije in umiti čete, ki so namenjene za obrambo skrajnega vzhoda pred grozečimi nevarnostmi.

IZ POLJSKE.

Poljski pogoji za mir z Rusijo.

VARSAVA, 27. Poljski minister za zunanje stvari je zastopnikom tujih držav naznanil vsebino note, ki se namerava poslati sovjetski vladi in ki vsebuje pogoje za mir z boljševiki. Nota stavlja nastopne pogoje: 1. Rusija prizna, da so vse delitve Poljske neveljavne, 2. Rusija prizna vse države, ki so nastale na razvalinah bivše Rusije in ki obstajajo de jure, 3. Rusija mora vrniti Poljski vse premoženje in blago

trenutek, ki je imel dati kralju naslednika in ljudstvu bodočega kralja.

Zopet so mračile kralja skrbi. Spomnil se je že pozabljenih sobe. Tudi po tako dolgem od- moru ni bil še pozabljen službenik, kaj pomenja znamenje z zvoncec. Prinašal je steklenice in se slednjič že bal, da se pokvari zvonec, tolikokrat je moral stopiti pred svojega gospo- darja.

Kralj je končno zadremal v naslanjaču. Imel je čudne sanje: V sosedno sobo, kjer je spavalo dete, so sto- pile tri devčke-rojenice, da obdarijo novo- rojeno kraljičino s svojimi običajnimi darovi: z bogastvom, z modrostjo in s srečo. Otroče, zavedno kakor vsa deteta ženskega spola, se je v tem vzbudilo, ošvignilo devčke z rado- vednim pogledom in zajokalo, ko ni zapazilo med njimi ne matere, ne babice in ne zdrav- nika. Rojenice razjarjene, da jih je zavrlo člo- vsko oko in da jim je s tem odklenal za vedno njihov pravljinski posel, so se takoj od- stranile, vzele svoje darove s seboj, zadnja je pa pokazala njemu, v naslanjaču spečemu otrocu, z roko figo in mu tako pričarala ne- srečo.

»Veličanstvo, moram te prekiniti v tvoji kral- jevi brigi za občni blagor! Deklica se ti je ro- dila. Zakaj pa ne? Ljudstvo te želi videti. Pod oknom stoji in pričakuje tvojega nagovora. Zakaj pa ne?« S temi besedami je vzbudil kral-

vseh držav, ki so takraj poljskih mej od leta 1772. 4. Udeležba poljske države pri delitvi ruskega bančnega zaklada, in sicer na podlagi bilance od 1. avgusta 1914, vrnitev arhivov in bibliotek, 5. Vrhovne ruske zakonodajne oblasti morajo pogodbo potrditi po svojih de- legatih, 6. Poljska bo o usodi pokrajin, ki so zahodno od meje iz leta 1772, odločevala spo- razumno z voljo prebivalstva. Ako Rusija te točke sprejme, bi se takoj lahko začela poga- janja.

Boji z boljševiki.

VARSAVA, 27. Po poročilih od vzhodne fronte se je v Polesju začel splošni boljševski napad. Boj še traja.

Nemška rdeča vojska ob nizozemski meji.

Bruerjeva vlada odstopila. — Pol Berolina v spartakovskih rokah.

Prodiranje rdečih čet proti Nizozemski.

PARIZ, 26. »Chicago Tribune« javlja, da se je včela večeraj malo kilometrov pred nizo- zemsko mejo rdeča vojska, ki šteje kakih 60.000 mož in je oborožena s tanki, ognjemiti, oklopniimi avtomobili in drugim orožjem. Nizo- zemska vlada je ustavila pošiljanje živeža v spartakovske kraje.

»New York Herald« javlja, da so bili ame- riški pedaniti v Berlinu obveščeni, naj za- pustite mesto, ker se ne more več jamčiti za njo- vno življenje. Dosele je baje že odpotovalo v Koblenc kakih 200 Amerikancev. Polovica Be- rolina je baje v spartakovskih rokah.

Revolucionarne čete pred Wezelom.

BRUXELLES, 27. (S.) Iz Aachena poročajo: Včerajšnji dan je bil miren. Obstreževanje me- sta s strani revolucionarnih čet z mesta na Wezeli se je dokončalo. Včeraj popoldne so revolucionarne čete otvorile hud ogenj na predmestje Wezela, ki je še vedno zasedeno po četah državne brambe. Zadnje vesti po- trjujejo, da so pogajanja v Bielfeldu prekinjena.

Francois general Degoutte, poveljnik za- sedbenih čet v Porenju, je prišel v Aachen, odkoder je po pogovoru z belgijskim generalom Michelom zopet odšel.

Spartakovci zasedli Duisburg.

BRUXELLES, 25. Iz Krefeldja javljajo: Spar- takovske čete so zasedle Duisburg. Med nji- mi in belgijskimi četami se je dosegel nekaj sporazum, po katerem se spartakovci ne sme- jo približati Hombergu na daljavo 500 metrov.

Boji med rdečimi četami in državno brambo pri Duisburgu.

AACHEN, 26. (S.) Ker je popoldne ekspo- diralo nekoliko granat v bližini trdnjave Blü- cher na levem bregu reke Rena, ki je zaseden po belgijskih četah, je poslal poveljnik bel- gijskih čet parlamentarce v Duisburg, da iz- roče protest v obliki ultimatum. Poveljnik rdečih čet je obžaloval dogodek, do katerega je prišlo po pomoti, in je ukazal, da se takoj ustavi streljanje. Obstreževanje se je vršilo istočasno z napadom državne brambe proti rdečim četam, ki so se nahajale nedaleč od Rena.

Boji na Lippi.

MAINC, 26. (S.) Iz Berolina poročajo: Rdeča vojska je ločena od državne brambe z reko Lippo.

Nemški kabinet odstopil.

CURIH, 26. Kriza v nemškem kabinetu po- taja vedno bolj ostru, posebno ker se sindikati odicejuje na čl. 1. sklenjenega sporazuma, po katerem imajo pravico odločevati pri izbiri seba za novo ministrstvo. Tako so zahtevali, da se briše ime Kuna kot kandidata za novo ministrstvo, in da odstopi podkancelar Schif- fer ter minister za javna dela Schlicke, so- njalni demokrat. Po dolgih pogajanjih so ven- lar popustili od svojih zahtev, izvemši zahte- vo, da se Kuna briše iz liste kandidatov.

Ves kabinet je odstopil, a predsednik repu- blike Ebert je povelil sestavo novega kabi- neta Müllerju, ki je že začel pogajanja s stran- kami.

Sestava pruskega kabineta.

MAINC, 26. (S.) Iz Berolina poročajo: Pruski kabinet je že sestavljen. Na mesto socialnih demokratov Hirscha in Sudekuma sta bila sprejeta v kabinet Konger in Sudemann. Pru- ski socialni demokrati smatrajo, da bo gibanje proti levici našlo položaj.

Nemški pooblaščenec v Rimu.

MAINC, 26. (S.) Iz Berolina poročajo: Lega- cijski svetnik Zaah je bil imenovan za nem- škega pooblaščenca v Rimu.

Mirovna konferenca.

Prihodnji sestanek mirovne konference v San Remu.

RIM, 27. (S.) Vsed dogovorov med minist- skimi predsedniki se bo sestala mednarodna mirovna konferenca v San Remu, dne 10. ali 11. aprila.

Nemčija zopet prosi, da bi smela poslati nove čete v ruhrsko kotlino.

PARIZ, 27. (S.) Zagotavlja se, da je nemška vlada obnovila prošnjo pri zavezniških vladah, da bi ji dovolile poslati v ruhrsko kotlino nove čete. Zavezniški se niso še odločili glede tega novega predloga, toda doslej so bili proti temu nemškemu predlogu.

Zedinjene države proti vojaškemu posredo- vanju v ruhrski kotlini.

WASHINGTON, 27. (S.) Zagotavlja se, da so Zedinjene države sklenile slediti primeru Anglije in Italije (?) in se upreti vsaki vojaški akciji za vzdrževanje reda v ruhrski kotlini.

Turško vprašanje.

LONDON, 26. (S.) Poslaniki in ministri vnanjih stvari so razpravljali v angle- skem ministertvu vnanjih stvari o mirov- ni pogodbi s Turčijo in določili dne- vni red za prihodnjo sejo vrhovnega sveta. Se- stanek se je končal ob 17.30. Sestanek so se udeležili Scialoja, Bertheloth, poslanika Ze- dinjenih držav in Japonske ter nekateri tehni- ški izvedenci. Konferenci je predsedoval lord Curzon.

Iz Anglije.

Sinnelnersko maščevanje.

LONDON, 26. (S.) Dolnja zbornica. Bonnard Law je izjavil, da je bil obveščen o nekem atentatu, ki se je izvršil davi ob belam dnevu v sredi Dublina. Štiri osebe so ustavile tram- vaj, v katerem se je vozil neki policijski urad- nik, ki je nameraval iti na sodišče. Vdrle so v voz in vrgle uradnika na ulico ter ga ustrelile.

— Alan Bell, ustreljenik sodnik, se je bil od- likoval s svojim pomočnikom policijski tekm- zadnji izhod. Njemu je bila poverjena pre- skava o napadu na lorda Frencha in je razen tega predsedoval zelo protinarodni preiskavi glede denarja, ki so ga bili Sinn Feinerci za- plenili v irskih bankah.

Turški promet v Angliji.

LONDON, 27. (S.) »London Gazette« objavlja odlok, s katerim se ureja vprašanje prihaja- nja tujcev v Anglijo. Tujci bodo morali imeti za prihod v Anglijo dovoljenje od priseljevalnega urada; tujcem, podnikom sovražnih držav, je dovoljen prihod v Anglijo samo proti dovo- ljenju ministra vnanjih stvari.

Gibanje med angleškimi rudarji.

LONDON, 26. (S.) Rudarski zastopniki so dali svojemu odboru s 623 glasovi proti 160 pooblastilo, da nadaljuje pogajanja z vladar. Javljajo se, da bo vlada ponudila zastopnikom nove poudbe tekem pogajanj med rudarji in ministrskim predsednikom, ki se bodo vršila prihodnji ponedeljek.

Iz Amerike.

Vprašanje poslanske zbornice na Wilsona.

WASHINGTON, 26. (S.) Poslanska zbornica je odobrila danes resolucijo, s katero vpraša predsednika Wilsona pojasnil o teh le točkah: Ameriske čete v Nemčiji. V kakšnih odnosih je maršal Fech z njimi, in ker Wilson ne spe- jema vodstva, kakšen način uprave obstoja. Kaku, predsednik vojaške komisije, je obvestil zbornico, da ni Bacher, tajnik za vojno, nič pri- pomnil k tej resoluciji.

Potovanje španskih socialistov v Rusijo.

MADRID, 26. (S.) Besteiro in Anguillao, španska socialisti, ki sta bila zaprta na Ni- zozemskem, sta odpotovala v Bruxelles, odkod se pridružita do kakih 15 dni angleškemu odposlanstvu, ki bo potovalo v Rusijo v svrhu proučevanja organizacije evropske vlade.

Iz Madžarske.

Proglasitev kraljstva na Madžarskem.

VELIKI BECKEREK, 27. »Srbski glasnik« javlja iz Szegedina: Vsed prevrata v Berlinu razvijajo monarhistični agenti na Madžarskem živo agitacijo. Guverner Horthy pripravlja pro- glas kraljstva. Za kralja bo proglasen nad- vojvoda Jožef.

Proti teroristom.

BUDIMPESTA, 27. Polcija je zaprla terori- sta Stefana Jakaba, ki je priznal, da je njegova teroristična skupina pomorila 210 oseb in na- ložila različnim občinam 12 milijonov kron kontribucij.

»Moj mili narod, povej, si-li zadovoljen z mojim vladanjem?« S tem vprašanjem je pre- klenil kralj glasno ukanje in radostne vzklike.

»Zadovoljen! Živio!« je zadelo kralju na uho iz tisoč in tisoč grl.

Bilo je to prvo ljudsko glasovanje.

»V znak moje ljubezni sprejmi, mili moj na- rod, ta dan kot nov praznik!«

»Bravo! Živio!« je vzkliknilo ljudstvo in se takoj na to razgubilo po raznih krmah, go- stinlah, vinotocih, hotelih in v avnah.

Demobilizacija na Romunskem.

BUKAREST, 24. (S.) Uradni list objavlja kraljev odlok o demobilizaciji vojske. Letnika 1890. in 1895., ki sta že na neomejenem dopustu, se smatrajo za odpustene. Pod orožjem ostane samo stotočeta vojska. Odlok pa vendar prepisuje vladno prosto, da v slučaju potrebe zopet vpolni potrebo letnike. Veliki glavni čin je razpuščen, in njegovo delo prevzame vrhovni štab.

Križa v romunski vladi.

BUKAREST, 24. (S.) Erdeljska narodna stranka, ki je najmočnejša v zbornici, je sklenila, da bo podpirala kabinet Avarescu. Povelja je dva svoja člana, gg. Vogakeja in Holdea, da vstopita v kabinet kot ministri brez listnice. Oba nova ministra sta že prisegla.

Za Habsburžane.

DUNAJ, 27. Katoliški dunajski nadškofije se imeli predvčeršnjim in včeraj na Dunaju katoliški shod, ki se je otvoril v govoru, kateri so imeli odkriti monarhistični značaj. Grof Walterskirchen je dejal v svojem govoru: "Slava, pebozna dinastija je morala pogniti iz domovine, še na predvečer svojega padca se je klanjala sv. evharistiji. Nobena pesem Andreja Hofera se ne bo več glasila, nobena Radeckejeva korčnica se ne bo več svirala, ne bo več zadonela pesem »Prinz Eugen der edle Ritters«.

Prehrana.

DUNAJ, 27. Amerikanska družba Grain Corporation, ki je merodajna za pošiljanje živil v one kraje Evrope, ki trpijo pomankanje, je sklenila, nakazati Avstriji 200.000 ton krušne moke, ki naj se transportirajo z angleškimi ladnjami. Dokler pa ne dosepejo te pošiljave, naj Francija stavi Avstriji na razpolago 30.000 in Italija 20.000 krušne moke.

Železniška stavka v Španiji dokončana.

MADRID, 26. (S.) Železniška stavka je dokončana, izvedeni nekateri postaje, kjer se delavci niso zadovoljili z doseženimi uspehi.

Ameriški konzul v Trstu zanika vesti o domnevni stiski z reškim poveljstvom.

Agencija »Stefani« poroča iz Trsta: Tukajšnji konzul Zedinjenih držav izjavlja, da ne odgovarja resnici vest, češ da je imel on kakšne stike z reškim poveljstvom, ker on ni pooblaščen na politična pogajanja.

Italijanska zbornica.

RIM, 27. Izgredi, ki so na dnevnem redu po vsej državi, so tudi predmet vsakodnevnih razprav v zbornici. Tudi danes ni hotelo otiškom protestiranja proti postopanju vlad in organov nasproti delavstvu. Razprava o »daljšanju začasnega proračuna za 1. 1919. 20. je bila kratka. Po hudem prepiranju med sredino in skrajno levico se je vršilo glasovanje: 231 glasov za podaljšanje začasnega proračuna, 123 proti. Proračun je torej podaljšan.

Tudi razprava o predlogu, da se da senatu pravica do dolgotrajne odškodnine svojim članom za vsako sejo, ni bila dolga. Socialisti Modigliani je sicer ob burnem odobravanju na skrajni levičar podarjal, da bi v demokratični državi ne smelo biti dvoborničnega sistema, in da senatorji ne potrebujejo nikakršne odškodnine za posamezne seje, ker so itak večinaoma vsi dovolj premožni, toda zbornica je predlog vendarle odobrila, nakar se je začela razprava o vladnih izjavah. Govorila sta samo dva govornika. Vcasallo je izrazil mnenje, da bi Italija ne smela slediti zavezniškom na njihovi poti v Turčiji, temveč da bi si morala na vsak način zagotoviti simpatije Turčije, ker ji bo to prineslo veliko gospodarskih koristi.

Socialist Abbo je zanikal vsaki meščanski vladi možnost rešitve sedanje gospodarske krize, pozdravljal je gibanje nemškega proletariata in žrtve zadnjih izgredov v Italiji in zaključil, pozivajoč vladu, naj da poljedelstvu na razpolago sredstva, ki se sedaj porabljajo v vojaške svrhe.

Jutri ob 15. uri bo nadaljevala razprava o vladnih izjavah.

Novi izgredi v Napoliju.

NAPOLI, 26. Stavka traja še vedno. Danes okoli 11 je videlo veliko število stavkajočih proti tvojici tabaka S. Pietro Martine, da prepreči delo. Pri tvojici je ustavila demonstrante policija, kateri se je po hudem boju posrečilo razgoniti demonstrante. Skoraj istočasno je videla neka druga skupina demonstrantov proti strojnojedilni Boffi. Tudi tej skupini se je postavila nasproti policija, in nastal je boj, tekmo katerega je bil ustrežen neki mladenci. Po meču krojijo oborožene vojaške in orožniške patrulje.

Ob 16. uri se vršil sijajen pogreb nekega delavca, žrtve zadnjih izgredov. Pogreba se je udeležila tisočgledna množica. Na vozu za venco

je bilo več vencev iz rdečih klenčkov. Glasba je igrala delavsko himno. Izgredov ni bilo.

Železniška nesreča pri Pontebli.

VIDEM, 26. (S.) Davi se je utrgalo na pontebli postaji osem vozov, zločinca z gradbenim materijalom in vinom, od vlaka. Vozovi so ušli z veliko naglico proti Chiusaforti in pridrveli skozi predor na 40 m visok most na Beli, kjer so trčili ob brzovlak Trst-Dunaj, ki je odšel iz Vidma ob 5. Sinek je bil tako silen, da ste se dve tretjini tenderja za lokomotivo zadržali v tovorni vagon, a neki voz 3. razreda je predel voz 2. razreda, kjer se je nahajalo nekoliko egiptovskih dijakov, ki so potovali v Berlin na medicinske nauke. Ves materijal iz onih osemih vozov in tri vozovi so padli čez most v reko Belo. Mrtvih potnikov je 13, vsi egiptovski dijaki, razen železničarja Blasuchija. Ranjenih je 28; katerih nekoliko zelo težko. V Kofic je prispel prvi vlak z ranjenci. Prefekti kom. Masl, uradniki in zdravniki so odpravili na mesto nesreče. Proga bo ostala zaprta dva dni.

Profil »štirih«.

Firenze, meseca marca.

Vedno jasnejše postaja dejstvo, da je pariška mirovna konferenca nesrečne vojne najbolj ponesrečeni epilog. V blaznem samopovečevanju so ententni vodilni državniki v množici vprašani, izgubili stvarna tla pod nogami in ustvarili v Evropi »mirovno« stanje, ki je vse prej kot trdna podlaga mirnega razvoja evropskih narodov. Nemčiji so narekovali take mirovne pogoje, da naravnost izjavila na vratio sedaj ponizane nemškega naroda in potem, ko so oropali vseh kolonij in brodovja in s tem gospodarski popolnoma usuznjili, zahtevalo od nje sto milijard vojne odškodnine, ki jih ne more plačati. Ne glede na to protislovje so s pogodje v Parizu prezrli s smešno kretnjo Rusijo, ki dosega dve tretjini vsake evropskega ozemlja, ne da bi se za hip spomnila, da je brez Rusije stalen mir nemogoč. Spoznanje je prišlo (ali ni prepozno?) in zadnje seje vrhovnega sveta v Londonu niso nič drugega kot revizija mirovnih pogodb, (po domače: polom dosedanje ententne politike, ki je ustvarila v Evropi gospodarsko in politično nevzdržljiv položaj) in mrzlično iskanje rešitve iz te zagate brez izhoda.

Bilo je mož, ki so spoznali v pravem trenutku vso nesrečo te politike in svariili odgovorne kroge pred njenimi nedolgovratnimi posledicami. Med njimi je tudi John Maynard Keynes, profesor ekonomije na King's College v Cambridgeu, ki je bil član angleške mirovne delegacije do 7. junija 1919, ko je odstopil od spoznanja, da njegove misli ne bodo prodirle v telo zboru »slepcev, nevednežev in nudu-težev«. Oprostil se je vseh uradnih vezi in pričel otro kritiko gospodarskih zmot, ki jih je zaključila mirovna konferenca. Spisal je delo »Gospodarske posledice miru« (The economic consequences of the peace — London, Macmillan and Co.), ki je radi svoje brezobzirne obsodbe pariških gospodarskih sklepov vzbudilo veliko pozornost vseh evropskih gospodarskih in političnih krogov. Delo bodi topla priporočilo vsem našim izobraženecem, ki se petajo s tako težko panogo: z narodnim gospodarstvom.

Tu naj podem le zanimive slike, ki jih je začetil Keynes v svojem delu, slike štirih mož, ki so imeli v rokah vso moč skoroda nad celim svetom in ki so ustvarili podlago vsem pariškim mirovnim pogodbam. Profili so podani v tako ostrih in značilnih potezih, s tako globokim opazovanjem, da zamoremo iz njih brati in razumevati vse usodopolno delovanje mirovne konference in »sveta štirih«, ki so ga sestavljali Clemenceau, Wilson, Lloyd George in Orlando, državniki torej, ki so odgovorni za vse pariške sklepe pred sedbo narodov in zgodovine.

I. Clemenceau.

Francoski — tako poroča Keynes — so imeli svojo politiko. Clemenceau (izg. Klemansó) je zapiral oči z izrazom trdnosti, kadar francoske koristi niso bile v razpravi; toda ko je šlo za Francijo, se je zbudil in dobro vedel, katere so življenjske točke, v katerih je postal malo. Če glavne gospodarske črte pogodbe z Nemčijo odgovarjajo organični zanišili, je to ideja Francije in Clemenceauja. Clemenceau je bil najbolj izrazita osebnost »sveta štirih«. »On sam je imel idejo in jo premislil v vseh posledicah. Njegova starost, njegov značaj, njegova duhovitost, njegova zunanost so mu pomagale od tega, da je obdržal neko mirnost in odločnost v zmedenem okolju. Ni ga bilo mogoče ne ljubiti, ne zančevati: bilo je mogoče imeti le različno mišljenje o

1) Glej »L'Unità« — Problemi della vita italiana. Roma, 27. Febbraio 1920.

naravi civiliziranega človeka, ali pa negovati upanje, različno od njegovega.

Njegov prostor v sobi, kjer se je sestajal svet štirih, je bil širok naslonjač iz brokata sredi polkroga pred kaminom, z Orlando na levi, s predsednikom Wilsonom ob kaminu in z Lloyd Georgeom na desni. Ni nosil s seboj noben papirjev, ne listnice; ni mu pomagal noben osebni tajnik, dasiravno so bili navzoči razni francoski ministri in nekaj voščakov v stvari, o katerih se je razpravljalo. Njegov korak je bil še trden, njegova roka in njegov glas dovolj močna, kljub temu, da je bil videti posebno po atentatu zelo star. Ko da bi hotel hruniti svoje moči za izredne prilike, je redkokdaj govoril in pušal ministrom in voščakom, da so pričudenja z razvijanjem vprašani: čisto je »spirali oči in se zleknil v naslonjač z brezčutnim peramentnim obrazom, z rokami v sivih rokavicah, sklenjenimi pred seboj. Tupatam krakete stavek, rezek ali cinčen, kako vprašanje, popolna brezbriznost od svojih ministrov, ki jih ni okušal niti zakriti, ali pa trdovratna kretnja, podkrepljena s par besedami v zabavlji angleščini. On sam izmed štirih je poznal oba jezika, kajti Orlando je znal le francoski, Lloyd George in Wilson samo angleški. Zgodovinske važnosti je, da Orlando in predsednik Wilson nista mogla med seboj neposredno občevati.

Wilsonovi svetovalci so obkrožali Clemenceauja, takoj nato so se približali angleški voščaki da bi zaznali uspeh razprave in videli, če gre vse dobro, nato so prišli Francozi s sumom, da bi morda drugi ne sklenili kaj brez njihove vednosti, dokler ni bila vsa soba pokoncu in je debata v obeh jezikih postala splošna. Moj zadnji in najbolj živ vtis sam odnesel z enakega prizora, kjer sta Wilson in Lloyd George stala sredi nemirne gube in v zmešnjavi glasov, v hrustu naglih in improviziranih kompromisov in protikompromisov, sredi vpitja in razsajanja, ki ni pomenilo ničesar in ničesar koristilo. In Clemenceau, miran in sam ob strani — ker se stvar ni tikala varnosti Francije — je slonel v svojem naslonjaču iz brokata, brezstrasten in brezdušen, zelo star in truden, toda opazoval je prizor s cinizmom in skoroda krutim izrazom v očeh; ko se je končno nemir podelil in so se vsi vrnili na svoja mesta, so opazili, da je — izginil.

Čutil je za Francijo to, kar Periklej za Atene: samo ona je bila, vse drugo zanj ni veljalo nič. Toda njegova politična teorija je bila bismarckovska. Imel je le eno iluzijo: Francozi in le eno razočaranje: človeštvo, s Francozi in s svojimi tovariši vred. Njegova načela glede miru se dajo izraziti preprosto. V prvi vrsti je s prepričanim voriel, da Nemec razume in more razumeti le ustrahovanje; je v pogajanjih brez velikodušnosti in brez kesanja; ni pridobitve, ki bi je ne iskal in se ne umakne nikomur, samo da si pribori korist; je brez srca, brez dostojanstva, brez usmiljenja. Zato se z Nemcem ne smete nikoli pogajati ali se sprizajoliti z njim, svojo voljo mu morate diktirati. Samo tako vas bo spoštoval in tako mu zabranite, da vam ne pride na pol. Dvomim, da bi mislil, da so te značilnosti lastne le Nemcem in če so njegova naivna mnenja o kakem drugem narodu bistveno različna. Njegova filozofija ni pripuščala nobene »sentimentalnosti« v mednarodnih ozihih. Narodni so realne stvari, od katerih moreš ljubiti le eno in čutili do drugih brezbriznost ali pa — sovražnost. Slava naroda, ki ga ljubiš, je zaželjiv cilj, a ga morate doseči le na račun sosed. Politika moči je neizogibna in nič ni pravih pravovnega, kar bi se naučili iz te vojne ali pa iz cilja, radi katerega je bila vojna. Anglija je uničila, kakor v vsakem prejšnjem stoletju, trgovskega tekmeča; veliko poglavje je bilo končano v stoletni borbi med slavo Nemčije in Francije; razsodnost zahteva kako odredbo navideznega spoštovanja do »idealov« nespametnih Amerikancev in hinavskih Angležev; toda bedasta je vera, da je na svetu, takem, kakršen je, prostora za take reči kot je Zveza narodov, ali da je kakršenkoli zmišlel v načelu samoodločbe, razen z bistrovodno formulo za vzpostavitev ravnotežja sil v lastnem interesu.

Vse to so pa same splošnosti. Pri navajanju praktičnih posameznosti miru, ki je po njegovem neobhodno potreben za moč in varstvo Francije, bi morali upoštevati vse zgodovinske vzroke, ki so vplivali na vse njegovo življenje. Pred francosko - nemško vojno je bilo število prebivalstva Francije in Nemčije približno enako; toda premoč, železo in brodovje Nemčije je bilo še v otroški dobi razvoja in bogastvo Francije je bilo znatno večje. Tudi po izgubi Alzasko-Lorene ni bilo velike razlike med prirodnimi bogastvi obeh dežel. Toda v meddobju se je 40 stališče popolnoma izpremenilo. Leta 1914 je stala Nemčija za 70% prebivalstva več, nego Francija; Nem-

čija se je bita dvignila med prve industrijske in trgovske narode sveta, njena tehnična zmogljivost in sredstva za produkcijo bogastva so bila brez primere. Nasprotno je prebivalstvo Francije bilo stalno ali pa padalo in v razmerju z drugimi narodi se je nahajalo v renem propadanju z ozirom na bogastvo in produktivna zmogljivost.

Kljub zmagoslavju sedanji borbi je ostal torej bodoči položaj Francije nestalen v očeh moča, ki je smatral evropsko civilno vojno kot nekaj normalnega ali vsaj periodičnega in da bo ta način sporov med organiziranimi veselilci, ki je trajala zadnje stoletje, trajal tudi v bodoče. Po tej viziji bodočnosti, je evropska zgodovina doložena, da ostane večno tekmovanje, v kateri je Francija topot igro dobila, ki pa to ni njena zadnja igra.

Je vere, da se stari red bistveno ne izpremeni, ker sloni na človeški naravi, ki je vedno ista, iz njunega skepticizma do nazorov, ki jih zastopa Zveza narodov, se je logično razvijala politika Francije in Clemenceauja. In v resnici bi velikušen mir in pravična pogajanja, sloneča na »ideologijah« kot so štiri-najste točke Wilsonove, povzročila pospešitev vstajenja Nemčije in bi približala dan, ko bi mogla zopet pognati proti Franciji svojo ljudstvo, ki je številnejše, in svoje večje moči in tehnične zmogljivosti. Od tod potreba »garantije«, in vsako jansjivo je zahtevalo ob vedno večjem razvajanju in zato vedno večji verjetnosti »revanche« Nemčije, nadaljne potrebne odredbe, da jo zatre.

Ko je sprejel ta vidik človeških stvari, je zavzel drugi, to je: zahteva po »kartagin-skem miru« je neizogibna in nima mej drugje, kot v sili, s katero se prišli sprejem tega miru. Zato se Clemenceau ni smatral vezan po širnjajsterih točkah in je pripuščal drugim ona prilagojena, ki so bila ob trenutku da trenutka potrebna, da rešijo tankovestnost ali pa osebo predsednika Zedinjenih držav.

Clemenceaujeva politika je bila politika starca, čigar najbolj živi vtisi in najbolj močna duševnost so spadali preteklosti in ne bodočnosti. Smoteno vojne je gledal z ozirom na Francijo in Nemčijo in ne z ozirom na človeštvo in evropsko civilizacijo, ki stremita k novemu redu.

Vsa silna, skoroda brutalna Clemenceaujeva osebnost vstaja iz teh lapidarnih razkritij angleškega pisatelja. Kakor obdruženo Clemenceaujevo ljubezen do Francije, ki je v resnici jansjaka, tako nas je groza pred cinizmom moča, ki zaničuje v človeštvu vsako idealno stremiljenje in ki je v versalieski »mir« položil kati neizogibnih bodočih zapletelj, ki bodo imeli za njuno posledico še strašnejšo vojno od zadajel!

Iz odrešene domovine.

Društvo slovenskih lepovedcev s sedežem v Ljubljani se je ustanovilo, čigar področje se razteza na vso Slovenijo. Namen društva je, da varuje in pospešuje gospodarske, socialne in kulturne interese svojih članov in s temi pomožja izboljšanje njih življenjske razmere; da goji med njimi stanovsko vzajemnost ter jim obenem v potrebi nudi gotovo in moralno pomoč. Društvo je samo stanovsko in združuje vse slovenske lepovedce brez razlike političnih naziranj. — Pravila utegnemo biti oblastno odobrena že v najkrajšem času in tako bo mogoče takoj po Veliki noči sklicati prvi občni zbor. Lepovedni pisatelji, ki ne prebivajo v Ljubljani, se že sedaj opozarjajo na to vevvažno organizacijo, da lahko še pred prvimi občnimi zborem pristopijo k društvu. Prijave sprejema Milan Pugelj, tajnik Matice Slovenske v Ljubljani.

Osebnosti v pošte. Poverjeništvu za notranje zadeve je imenovalo poštne računke svetnika Maksa Svoboda za člana izpraševalne komisije za državno računstvo ter poštne računskega oficijala Ivana Koruna za njegovega namestnika.

Lira plačilno sredstvo v Ljubljani? Ljubljanski listi poročajo: Neurejena trgovinska politika države, povzroča, da stoji kar naši kroni zelo slabo. Te dni je bila prava panika med trgovci za liri. Na komedno stališče pa se je postavil Demšar Lovro, v kolodvorski ulici. Iz Trsta je prejel 400 skatlice svilenega sukanca in ga hotel dalje prodati, zahtevajoč plačno v liri. Na verzišnem uradu je prejel 6000 K globe in tri tedne zapora. Zepelnosti so mu tudi vse sukanec. Demšar se je pritožil.

Ravnateljstvo celjskega mestnega gledališča je prevzel g. Milan Skrbinač, ki se preseli v Celje po velikonočnih praznikih, da odigra do konca sezone še nekaj predstav z diletanti in pripravi prihodnjo sezono. Obenem ustanovi tudi dramatično šolo.

Zasega prostorov nemškega hotela Union v Celju. Stanovanjska komisija v Celju je nedavno zasagla vse prostore hotela Union v

zvrhu, da se tam nastanijo razni uradi. Od Nemcev je bila radi tega vložena pritožba, ki pa je ostala brezuspešna. Centralna vlada v Belgradu je zasego odobrila.

Povisjanje naročnine slovenskih listov. Ker draginja vedno raste in so znatno podražile ne le vse življenjske, temveč tudi vse tiskarske potrebščine, so primorani časopisi povisati naročnino. Slovenski dnevnik so sklenili v skupni seji zastopnikov upravnštva, da povisajo s 1. aprilom t. l. naročnino za kraljevito SHS mesečno na 15 K in za inozemstvo mesečno na 20 K. Posamezne številke v podrobni prodaji bodo stali 1 K. S 1. aprilom t. l. se zvišajo tudi cene oglasov na 50%.

Papirna industrija v domačih rokah. 7. marca se je storil pomemben korak naprej v nacionalizaciji naše industrije. Izvršil se je ustajovni občni zbor nove delniške družbe, ki je prevzela v last vso papirno industrijo družbe Leykam-Josefsta, obstoječo v Sloveniji, to je papirnice, celulozne tovarne in brusilnice lesa v Vevčah, Goritanih in Medvodah, vse vodne sile in vso tovarniško prtilikino in opravo za skupno 15 milijonov kron. S tem je prešla v upravo ter po večini tudi v last domačega jugoslovenskega kapitala ena največjih in najvažnejših industrij na jugoslovenskem ozemlju. Zasluga za to gre v prvi vrsti ljubljanski kreditni banki, ki je vodila težka pogajanja ter sklenila dotični, jako ugodni dogovor z družbo Leykam-Josefsta. Ker smo Jugoslaveni v tej stvari še novinci in se ne razpolagamo s potrebnim strokovnim izkusvom, je bilo neobhodno potrebno da se je vsaj za prva leta zagotovilo sodelovanje dosedanjih lastnikov, kateri se je v to svrhu morali prepušiti tudi primerni delež delniškega kapitala, ki iznosa v celoti 20 milijonov kron, to je 29% ali 78 milijona. Ostalih 61% je trdno v jugoslovenskih rokah ter je vsa delniška glavnica že v gotovini vplačana. Nova družba namerava takoj razširiti tovarno v Vevčah in postaviti vanjo nov papirni stroj, tako da se bo že čez nekaj mesecev zmoženo izdelati 120 tisočakov več papirja kakor doslej. V Fužinah je projektirana nova velika brusilnica lesa, v programu družbe pa je za poznejši ugodnejši čas zlasti tudi zgradba nove velike specializirane tovarne za izdelovanje čistiškega papirja v Medvodah. Vse te velike naloge pa bo zmogla seveda nova industrija papirja je ob krenji podpori države in vlade, ki ji bo morala iti in bo brez dvoma tudi šla na roko pri dobavi premoga, pri izgradbi vodnih sil, pri pridobivanju lesa in drugih sirovih, z izdatnimi carinskimi olajšavami pri vvozu potrebnih strojev iz inozemstva itd. Vsaj gre tu za industrijo, ki je prvi tehniški predpogoj vsake kulturel na ustanovljenem običnem zboru, je bilo soglasno izvoljeno naslednje vodstvo: predsednik dr. Karel Triler, podpred. v Ljubljani, podpredsednik Bernard Popper-Altherr, predsednik delniške družbe Leykam-Josefsta na Dunaju, člani upravnega sveta: Vladimir Arko, veleindustrialec v Zagrebu, prof. J. Bzenek, podpredsednik delniške tiskarne v Ljubljani, Avgust Praprotnik, ravnatelj Jadranske banke v Ljubljani, dr. Ivan Tavcar, zupan v Ljubljani, Alojzij Tykac, ravnatelj ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, Hugo Weinberger, ravnatelj Hrvaške podružnice Wiener Bankvereine v Zagrebu, Em. Fürth, generalni ravnatelj družbe Leykam-Josefsta na Dunaju, Viktor v. der Lippe-Wintprup, upravni svetnik iste družbe na Dunaju, Friderik Schilde, centralni tehniški ravnatelj iste družbe na Dunaju. Po narodnosti in državni pripadnosti je v upravnem svetu 7 Jugoslovenov, 1 Čehoslovak, 1 Američan in 2 Avstrijci. Družbenemu nadzorstvu je imenovan na čelo Ivan Knez, predsednik trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, člani pa so: Rihard Beck, višji knjigovodja na Dunaju, Frano Braum, bivši poverjenik za finance narodne vlade SHS v Zagrebu, in dr. Fran Windischer, tajnik trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Nova družba je namreč vtičala kot prvi izdatke prispevek 100.000 K tehniški podpori založi na ljubljanski univerzi.

Hrvat i Slovenka venčani u srpskoj crkvi. Iz Sarajeva se javlja: Poznati frankovca župnik Bekavac u Sarajevu, komu je pred nekoliko meseci morala policija da na intervenciju omladine skine iz urada sliku cesara Karla, proslavio se je ovih dana činom, koji se osudjuje sa svih strana. Glavni urednik »Glasa Naroda« R. Stagliar, imao je da se venča (poroči) u katoličkoj crkvi sa zaručnicom protestantske vere. Gospodin Bekavac uredio je sve poslove i u predvečerje venčanja izjavio je zaručniku, neka dodje drugi dan u 6 sata na venčanje. Zaručnici su s kumovima došli. Medjutim evo — belaj! Gospodin Bekavac u poslednjem momentu htio je izabrati situaciju in trazio je, da zaručnica predje na katoličku veru. Drukčije ih ne. Če venčati. Taj pritisk uzrujao (razburi) je kumove i zaručnika, da su par ostrih reči izbrojili u sakristiji g. župnika. Nota bene — i zaručnik i zaručnica potpisali su vsi pred nekoliko dana sve reverse, koje propisuje katolička crkva u slučaju mesovitih brakova (zakonov). Prema tome vidi se, da je čin gosp. Bekavca potezao iz stranneke (strankarske) mržnje. Dokaz je tome najbolji taj, što je isti gosp. župnik Bekavac pred nekoliko meseci venčao drugog jednog novinaru sa Srpkom, pravoslavne vere i to bez ikakvih zapreka. Ali taj je novinar bio, kako sa-

minevali so dnevi, tedni, meseci. Rojenčina figa se je začela udejetvovati. Kmalu je postala pest, ki je tlačila verno in vdano ljudstvo. Finančnemu ministru, še vedno ljubeznivemu in bojalnemu gospodu, se je pojavila (tik nad ušes) čustljiva plesla, ker se je vedno poprasila, kadorkoli je doznal primanjkljaj v državi in blaginji, čelo se mu je za zvišelo, ker si je moral redno izmišljati nove ideje za nove davke. Kralj skoro ni več zapustil svoje sobe. Zvomec je bil že dvakrat nadomestčen z novim. Služabniku so vidno otekale trudne in izmučene noge.

Vladarske skrbi so se množile od dne do dne. Kralj jih je sicer preganjal, a preganati jih ni mogel. In zgodilo se je, da je prišlo v njegovo posebno sobo »odposlanstvo«.

»Kralji! Najstarejši med njimi je nagovoril kralja. »Ljudstvo se je spuntalo! Ti si odstavil! Kuvčevce v roke in hajdi! Rešen si od sedaj naprej vseh vladarskih skrbi!«

Močje se je kralj odstranil. Zbrana družba je pa takoj sedla k mizi in sestavila novo vladu.

»Možaki! Preobrat je tu! Kralj je šel, stari sistem padel, a tu se ne smemo še ustaviti! Zakaj pa ne?« Bil je v resnici Zakajpance, ki je govoril te besede. Navdušenje za novo stranko, novo idejo, za novo obliko je bilo temeljito izpremenilo močicelna, pokokčeno mo kakor mozg mehko hitenčno in okropilo njegov plašni, šepetajoči glasok. »Prijetelje in privržen-

ce dosedanjega sistema treba ugonobiti, da nam ne bodo več škodili! Zakaj pa ne? Rabelj je dovolj časa počival. Mast, nabrana v brezdeležu, mu zna še omrtviti ude. Vrvi nam ne zmanjka in kraljevi gozdovi nas bodo zadožili s potrebnimi vislacimi. Zakaj pa ne?«

»Dober svet inaj takojšnje plačilo!« je zadovoljno polical predsednik omizja. »Ti, novi moj finančni minister,« s tem je nagovoril svojega sosedu na levi, »nakazi temu svetovalcu deset srebrnikov. Minister za notranje zadeve naj takoj izvrši v zvezi s svojim justičnim tovarišem ta krasni nasvet!«

Čez par dni je najel rabelj tri sto pomagčev, državna vrvarnica se je podajala, razširila in zvišala, kraljevi gozd skrajšal, zožil in znižal.

Potekali so tedni, minevali meseci. Nova vlada je slej ko prej zborovala v nekdanji posebni kraljevi sobi. Skrbi so rastle. Finančni minister, — navadno se ni udeleževal seji, ker je moral istočasno nadzirati državno tiskarno bankovcev — je bil že ves krvav za ušesi.

Po neki taki seji je stopil predsednik k oknu. Pod sabo na velikanskem trgu je bilo zbrano ljudstvo. Toda glava ni stala več pri glavi, ker polovica ljudstva se je bila že vknjižila v rabeljevih knjigah.

»Ljudstvo, povej si-li zadovoljno z našo vladu?« je vprašal z okna predsednik.

»Zadovoljno! Živio!« je navdušeno odgovorila zbrana množica.

Bilo je to drugo ljudsko glasovanje.

»V znak hvalečnosti podeli vlada jutri vsakemu državljanu hlebec kruha, kos slanice in kosček sladkorja brez kari!«

»Bravo! Živio!« je vzkliknilo ljudstvo in se koj na to razgubilo po raznih krmah, gostilnah in vinotoki.

Ta vladna hvaležnost je pa popolnoma zmeđala finančnega in aprovizacijskega ministra. Kje? Kako? Dolgo časa sta razmotirala ta vprašanja in se slednjaj odločila, da izstopita oboja iz ministrskega sveta.

Kriza je nastala. Kmalu na to so pričeli stavko rabelji pomagčaji, delavci državne vrvarnice in drvari in tesarji v kraljevih gozdovih. Prenaporno delo, premalo plačila. Pridružili so se jim tudi drugi nezadovoljneži. Če se enkrat ukorenini pri posamezniku nezadovoljnost, se ne da zlepa iztrgati.

Izvoljen je bil odbor nezadovoljnežev in »dobri nalog stopiti pred vladu z odkritim vezirjem. Te se je tudi zgodilo.

Vlada je zborovala kakor običajno v nekdanji posebni kraljevi sobi seveda brez finančnega in brez aprovizacijskega ministra.

»Vlada! Najstarejši izmed odbora je nagovoril predsednika. »Ljudstvo se je spuntalo! Odstavljena si! Hajdi! Rešena si od sedaj naprej vseh vladnih skrbi!«

Močje se je odstranila vlada. Odbor je pa takoj sedel k mizi in sestavil novo vladu.

»Možaki! Preobrat je tu! Prejšnja vlada je šla, stari sistem je padel, a tu se ne smemo še ustaviti! Zakaj pa ne?« Bil je v resnici Zakajpance, ki je govoril te besede. Navdušenje za novo stranko, novo idejo in novo obliko je bilo temeljito izpremenilo močicelna, pokokčeno mo kakor mozg mehko hitenčno in okropilo njegov plašni, šepetajoči glasok. »Prijetelje in privržen-

ce dosedanjega sistema treba ugonobiti, da nam ne bodo več škodili! Zakaj pa ne? Rabelj si je zadnji čas s pridnjo delom ustvaril krepke mišice in bo vsekakor kos svoji novi nalogi. Vrvi ne primanjka in kralj je zapustil čudovito in neverjetno obsežen gozd. Zakaj pa ne?«

Dobremu svetu naj sledi primerno plačilo! je zadovoljno pokimal predsednik omizja. »Ti, novi moj finančni minister,« s tem je nagovoril svojega sosedu na levi, »nakazi temu svetovalcu deset bankovcev! Minister za notranje zadeve naj takoj izvrši v zvezi s svojim justičnim tovarišem ta krasni nasvet!«

Rabeljeva obrt se je razvila v velicobrt. Prišel je bil k dvojnemu knjigovodstvu. Pod »dati« so bili vknjiženi državljanji, ki so se dali žrtjevati, pod »imeti« pa oni, ki so se imeli glavo. Vrvarski obrt je malone prenehala, ker ni bilo surovih in kraljevi gozd se je zredil v mal ljudski vrtič.

znajemo, urednik "Jugoslavije", glasila pučke stranke, kojoj pripada i g. Bekavac. Kako se kaže i sam je biskupski ordinarijat uređivati radi toga protiv g. Bekavca. Zaručnici su iz katoličke crkve krenuli u njegovu protestantsku crkvu, ali tu se su protestantski popovi (poslednje ekspozituro germanstva) pokazali izrazito neprijateljski. Bez prethodnih objava nije ih bilo protestantski pop venčati. Radi toga posetio je zaručnik smesta srpsko-pravoslavni mitropolit Leticu i molio ga za dozvolu da se sme venčati u srpskoj crkvi. Zaručnik (Hrvat) i zaručnica (Slovenka, nekakinja sarajevskog veleposelnika Jagodića) prešli su na srpsko-pravoslavnu veru i venčali se u srpskoj crkvi. Sad imamo u Sarajevu taj novinarski kuriozitet, da demokratski "Glas Naroda" uređuje pravoslavni Hrvat g. R. Stagliar, a radikalna "Srpska Reč" katolički Srbin g. St. Kobasica. I to spada među — bosanske spekulacije.

Zglasitev tulcev.

Generalni civilni komisariat za zasedeno ozemlje razglasi sledeči odlok:

1. Odrčen je popis tujcev, ki bodo navzoči na polnoči od 31. marca na 1. aprila. Kot tujci se smatrajo tisti, ki niso niti rojeni niti pristojni v zasedenem ozemlju ali ki niso rodom iz kraja.

2. Vsi tujci, tudi tisti, ki imajo dovoljenje za prebivanje, ta ki se bodo nahajali ob gori doletenem času v Trstu ali v okolici, bodisi da so nastanjeni za stalno, začeno ali pa mimo-gredo, se imajo potemtakem dolžni javiti po družinah, če živijo skupno, in vsak zase, ako so sami.

3. Popis se bo vršil potom zglasitve. Imajo priči po omenjene zglasitve, jih vročiti prizadeti tujcem, jih pobrati in jih prinesiti v roke oblastim: a) hišni osterbniki ali lastniki za najemnike in podnajemnike; b) sobodajalci za svoje stanovalce; c) gostilničarji, lastniki penzionov in prenočišč, ki za svoje najemnike; d) načelniki zavodov in vsakršnih ustanov bodi javnih bodi zasebnih za osebe, ki stanujejo v njih; e) za mladoletne — tiste osebe, katerim so izročeni v varstvo; gospodarji za služabniško osebje.

4. Po zglasitve za tiste tujce, ki stanujejo v mestu, bo treba pitli na civ. komisariat ul. XXX Oktobra št. 7, soba št. 1 v prtiliču. Dobi se lahko vsak dan od dneva priobitve tega odloka do 31. aprila popoldne. Za tujce, ki stanujejo v predmestju in v okolici, se bodo razdalje zglasitve ob istih dnevih in ob istem času v pristojnih okrajnih načelnih.

5. Zglasitve morajo izpolniti in podpisati družinski poglavarji za osebe, ki žive v družini, a posamezniki vsak za se.

Zglasitve se bodo morale vročiti do 3. aprila t. l. civ. komisariatu (ul. XXX Oktobra št. 7) odneno okrajnim načelnim.

7. Zglasitev je obvezna tudi za one tujce, ki se povrno ali pridejo v Trst po popisu po polnoči od 31. marca do 1. aprila brez ozira na vzrok ali na trajanje njihovega prebivanja. Ta zglasitev se bo morala izvršiti izključno na civ. komisariatu v ul. XXX Oktobra št. 7, v 24 urah po prihodu. Opraviči jo morajo hišni osterbniki in lastniki za najemnike, družinski poglavarji za nove člane, gospodarji sob, gostilničarji, gospodarji penzionov in prenočišč, načelniki zavodov in ustanov, varuhi mladoletnih, delodajalci za vse nanovo dole osebe, slednjič tudi posamezniki, vsak zase.

8. Ravno tako se bo moral naznati tujcev končnoveljavnih odhod kakor tudi vsaka izpremenba njegovega stanovanja v Trstu.

9. Prestopke proti temu odloku s strani obveznikov pod 3. in 7. bo kaznoval civilni komisariat v Trstu z globo od 100 do 1000 lir ali, v slučaju neizterljivosti, z zaporem od 10 do 100 dni; gostilničarjem, lastnikom prenočišč pa se bodo odločno začelo ali trajno dovoljenje obris.

10. Obvezniki pod 5. in 7. ki bi podali neresnične podatke ali ki bi se sploh ne zglasili, bodo izročeni sodnim oblastim v zmislu § 320 kaz. zakonika, ki je v veljavi, in bodo lahko tudi izgnani.

11. Na podlagi popisa in zglasitve se bodo izdale tujcem živilske izkaznice.

12. Civilni komisariat v Trstu naj izvrši ta odlok.

Generalni civilni komisar:

Mosconi.

Življa aprovizacijske komisije

za teden od 29. marca do 3. aprila 1920.

(Preštetje se štejevala 40 živilske izkaznice.)
Koruzna moka: 1/2 kg po 85 st. kg.
Riz: 1/2 kg po 140 lir kg.
Kristaliziran sladkor: 15 dkg po 5 lir kg.
Prvovrstno olje mešano: 10 cl na odmerk po 720 lir liter.
Losos: 1 posoda (okoli pol kg) na odmerk po 225 lir posoda.

Izračun zase, da ga sluha, če se pojavi španska bolezen.

Pred vlado, okrajeno po odstopu treh ministrov in še vedno zborujoča v nekdanji posebni kraljevi sobi, je stopil Zakajpance.

"Vlada! Ljudstvo se je spuntalo! Odstavljena si! Ha! Ha! Rešena si od sedaj naprej vseh vladnih skrbi. Zakaj pa ne?"

Močje se je odstavila vlada.

"Preobrat je tu! Prejšnja vlada je bila, stari sistem padel, a tu se ne smem še ustaviti! Zakaj pa ne?" Tako je govoril sam s sabo Zakajpance in sedel v naslonjaku. Samozavest mu je gorela iz oči. Prijatelje in privržence prejšnjega sistema moram ugonobiti, da mi ne bodo več škodili. Zakaj pa ne? Rabelj se lahko opravi to delo, mesto vrvi, ki je posla, naj si nabere srebro po gmovju, za vsilice naj mu služijo mestne svetiljke! Zakaj pa ne? In koj je izdal rablju tozadeven ukaz.

Sam se je pa lotil dela za boljše bodočnost svojega ljudstva. Ljudstvo treba moralno dvigniti, izrešiti tako škodljivo sebičnost in lakomnost iz njegovega srca in ukrepiati potom pametne vzgoje njegov značaj. Zakajpance je bil gotov, da pride, če se mu posreči le desetina njegovih načrtov, ne le v pravljico, marveč celo v zgodovino. Zapr se je v nekdanjo posebno kraljevo sobo in pričel delati.

Naravno maslo: 5 dkg na odmerk po 1450 lir kg.

Kava: 10 dkg na odmerk po 1450 lir kg.
Kupovalcem, ki so vpisani pri prodajalnih aprovizacijske komisije, se bodo razdeljevala vsaki dan tudi naslednja neodmerjena živila proti predložitvi živilske izkaznice:

Krompir po 0'55 lir kilogram; fižol po 2'25 lir kilogram; fižol "okoks" po 2'80 lir kilogram; kuhano maslo mešano (kolikor ga bo na razpolago) po 10 — lir kg; suhi jušni rezanci v zavojih po 50 dkg po 1'75 lir zavoj, v zavojih po 20 dkg po 70 stotink zavoj; paradižnikova konserva po 3'50 lir kg, v posodah po 1 kg po 3'40 lir posoda, v posodah po 1/2 kg po 1'90 lir posoda, v posodah po 1/4 kilograma 85 stotink posoda; biskoti (London Biscuit Factory A. Gatti, Trieste) "Metropolitani" po 8'80 lir kg; druge vrste biskotov (Albert, Petit Beurre, Seccasion, itd.) po 10'40 lir kg, v zavojih po 10 dkg po 1'10 lir zavoj; grenčni biskoti po 18 — lir kg; kis po 1'20 lir liter; zeleno pralno milo v komadih po 21 dkg po 90 stotink komad; zeleno pralno milo marka "Trieste" v komadih po četrti kg po 1'10 lir komad, v komadih po pol kg po 2'20 lir komad; belo pralno milo marka "Marsiglia" v komadih po pol kg po 2'25 lir komad; belo ameriško toaletno milo marka "Ivory" po 1'30 lir komad; angl. toaletno milo Borax Swift po 1'75 lir kos; škrob po 8'50 lir kg; kristalna soda po 1'20 lir kg; sveče po 35 stotink komad; jabolčna marmelada po 5'50 lir kg; suhe smokve po 2'20 lir kg; kakao po 14 lir kg; kitajski čaj "Sou-chong" po 20 — lir kg; poper v zrnu po 10 — lir kg; pimenta v zrnu po 9 — lir kg; muskatovi orehi po 0'20 lir vsak; cimet v prahu po 16 — lir kg; cimet v kosih po 12 — lir kg; klinčkov žebliček po 24 — lir kg; dišave po 12 — lir kg; vanilija v kosih po 60 st. kos; sardine v oljčnem olju marka "Arrigioni" v skatlah po 1/2 kg po 1'40 lir, po 1/4 kg po 2 — lir, "Excelsior" po četrti kg po 3 — lire skatla, fileti "Excelsior" v oljčnem olju v skatlah po 1/2 kg po 1'40 lir skatla; nesladko kondenzirano mleko marka "Colombo" v posodah po 1/2 kg po 2'70 lir posoda; leča po 2 — lir kg; zdrobljen zelen grah (suhi) po 4 — lire kg; cikorija po 4'50 lir kg; kavni surogat "S. Gusto" v zavojih po 20 dkg po 2'10 lir zavoj; kumini po 8 — lir kilogram; zabela "Torre-glen" po 4 — lire kg; mazo za čevlje (marka "Lift") v skatlah št. 1 po 65, št. 2 po 80 stotink, št. 5 po 1'65 lir skatla; tekočina ("Lift") za kovine v skatlah št. 1 po 80 stotink, št. 2 po 1'45, št. 3 po 1'2'80 skatla; mazo ("Lift") za kovine v skatlah št. 1 po 40, št. 2 po 55, št. 3 po 95 stotink skatla; vosek ("Lift") za parketirane pode v skatlah po četrti kg po 2'40, v skatlah po pol kg po 4'80 skatla.

Vino Chianti (Ruffino) po 6'40 lir steklenica dveh litrov; vino Chianti (bratje Dal Canto) po 6 lir steklenica dveh litrov.

Živila, ki se razdelje posetnikom izkaznic sročitnice: sladkor, kava in vsa živila, ki se morejo dnevno in poljubno kupovati.

Na ribji tržnici. Namočena polenovka po 4'80 lir kg.

Prodaja kruha proti časnim izkaznicam.

Tisti, ki ne stanujejo stalno v Trstu, ne morejo kupiti kruha z časno izkaznico za kruh (tj. izkaznica) v vsaki prodajalni, temveč samo po pekarnjah. Na dolobčo se opozarjajo vnovič prodajalci kruha s pripombo, da se bo prestopnikom odvzela prodaja.

Domače vesti.

Odborova seja političnega društva "Edinosti" bo v torek, 30. marca t. l., ob 18. Vabljeno so vsi odborniki in po njih vpokani prijatelji društva. — Predsednik.

Ne razumemo! Napisali smo nekoliko pripomni k najnovejšemu ukrepu italijanske vlade, s katerim je začelo obustaviti tiskovno cenzuro. Povedali smo, da nas ta ukrep spravlja iz dežja pod kap, da nam Nitševa "tiskovna svoboda" nalaga, da se lučijo črtem, ker nam vrača tiskovno cenzuro po staroavstrijskem kopitu in povrh vsega se dvoje sodno pristojnost: civilno in vojaško kazensko sodišče. Umiljivo je, da smo z ozirom na tega postopila s strani pristojne oblasti, pričakovali od tržaškega Italijanskega časopisa, da izreče svojo maločisto besedo proti namizni, da naj bi sedaj, ko je že zdavnaj vzel vrh Avstrijo, Italijanske oblasti čuvati časopise s predpostavljeno dolžnostjo avstrijskega tiskovnega zakona. Ali glejte, kako smo se motili! Razum, skoraj bi rekli, naravnost črtneska vesela v "Laboratore", da je konec cenzurnih stisnit in nadlog, ter poleg "Nacionala" nastanili obsegovani ob nas, misli očitno ali drugemu, kot da je Nitš ali odpravil ali obustil cenzuro, da imamo torej tiskovno svobodo. Stvar se nam je zdel naravnost neumiljiva. Kakšna svoboda, če je ob vsaki priliki, pa naj že imajo razlog za to ali pa tudi ne, lahko prišlo za vrv, ki ti ga zadregajo za opeklino, kar te stane celo milardo — ob današnjem pomnaku papirja pravzaprav poguba — in to namizje se povleče pred porčno ali veljačo sodišče, okrenka celo tudi pred oboje. Stijala tiskovna svoboda, in še tem slabejša, če veš in znaš, da to imajo vključno vsemu zatiravanju svoje naklonjenosti in hujšini prav tako tudi kot škurka v klet. Da se prepričamo, kako je to stvar, smo povprašali nekolicino pri Italijanih političnih tovarših, in tu

Črez dva dni je prišel k njemu rabelj. "Moje delo je končano. Tvoj ukaz izvršen. Pregledal sem knjige in primerjaje števil pod 'datis' in 'imeti' spoznal, da imata samo še dva človeka glavo. Teh pa dosedaj še nisem mogel zaslediti!"

"Kaj samo še dva? Ali se nisi zmotil pri odštevanju? Zakaj pa ne?" In ne da bi čakal odgovora, je stopil Zakajpance k oknu. Velikanski trg pod njim je bil prazen.

Bilo je to četrti ljudsko glasovanje.

"Škodalo" je nadaljeval Zakajpance, govore bolj s sabo kakor z rabeljem. "Tako krasne narčte moram pokopati! Ideal bi postala ta dežela! Več, rabelj, ona dva, ki ti mankata, sva midva, jaz in ti!"

"Ze močjo! Zadnji, ki je bil občen, je bil moj pomagač. Samega sebe ne bom obeal. Ali si že kdaj mislil, da bi pek, ki peče kruh, spekel samega sebe, da bi mesar, ki seče meso, razsekal samega sebe, da bi kovač, ki kuje klenje, podkopal samega sebe? Ne. Torej tudi rabelj, ki obeča ljudi, ne more obešiti samega sebe! Zate pa ni ne vrvi, ne srebro, ne drevesa, ne svetiljke. Vse smo porabili, vse položili Jaz grem! Službo dobim kjerkoli Ti si pa pomagač, kakor veš in znaš!"

Kaj se je zgodilo z Zakajpanetom, ne pove pravljica, vsaj ta ne.

smo izvedeli zares ljubeznivo novice, da njim ni nič znanega o kakršni avstrijskega tiskovnega zakona za časopise v Trstu in ostalem zasedenem ozemlju. Njim ta niso povedali nič takega! Sedaj pa razum, človek, stvar, če jo moreš. Ne preostaja nam torej nič drugega, kot da na odločno pozovemo pristojno oblast, da naj takoj vveljaviti ukrepe po sporodu časopisne ustno, temveč poim pismenega uradnega odloka, da bomo vsaj vedeli, pri čem smo. Kakor stoji stvari danes, smo pristojni misliti, da se hoče in uveljaviti dvojna mera: ena, z italijanskega tiskovnega svoboda, za Italijance; druga, s staroavstrijskim cenzurnim larnom, za naše jugoslovnske časopise. Gospoda, tega pač ne razumemo in tudi nečemo razumeti: nam je farmov in farmi že več ko preveč!

Taki so in taki ostajajo, po naš italijanski ministrijski predstnik govori še lepše besede o "ednolični prijateljski" s vsemi narodi, pravičnem z našimi sosedi in ustvaritvi pristranih kulturnih odnosov — "Nacionala", dedna čistih, ki so pobili rabi drobitno, padejoče s c. kr. Friso-Skencenice mize, in kot taka najvrednejša in najosetljivejša politična vrzelo vlade, pa naj bi bila kakršnakoli, seveda tudi vlade istega napravn nam tako škodljivega Nitševa, ki bi, jo in ostane vključno vsem svojim Nitševim nadstranostima hujšakca proti vsemu, kar je ali kar naj bi vsaj bilo nalaga. Samo čitaje v četrtkov "Nacionala" dopis le Gorico pod naslovom "Ali zopet vetaja Avstrija?" Eno za: "Ali je bilo vredno, da se se žrtvovali deseteri ali deseteri tisoči naših mladoletcev z vseh strani svetlega Polnoteka za osvoboditev Gorice izpod avstro-slovenskega jarma, da je sedaj, ko je bila Gorica osvobodjena, treba gledati, kako se pripravljajo Italijanske oblasti k spoštevani slovenskega prodiranja v Gorico samo. Z marazmom osoploženosti popustljivosti, ki dokazuje, da se nič ne ve o naši protetični zgodovini, da niso prav nič razumili našega dolgotrajnega umenitstva, so ukazale oblasti, da se v Gorici odpravi slovenska petrazrednica z vzporedničnim "potrebilo. Tako se zopet odpirajo vrata sovražni, se pomnila sravnostna Gorico, ki se ne smatra več za Italijansko, temveč dovoljzno, tako se poklade člane na omenj narodne vrzile in spore. Slovenski kolonij (I) se je moglo dovoliti, da naj si napravijo pod vladnim nadzorstvom zasebno šolo z lastnimi sredstvi; ali da se ji daje javna šola, le politična zmož, ki jo bo Gorica hriško čutila v bodočnosti. V resnici boste dve slovenski šoli, ker se je pri zadnjem šteju nastelo (485) — vprašaj postavila "Nacionala" šolobveznih otrok slovenske narodnosti, od katerih jih le 107 v okolici (Rožna dolina in Starogora) in 328 v mestu. Zato so za slovenske otroke na celo pripravnem mestu med dvema barakama ustanovi slovenska dvorazrednica, vsak razred s tremi odmetki Italijanskega bo obvezan predmet. Za 328 italijanskih otrok se ustanovi petrazrednica s celotno izključno slovenskimi prvin in drugimi razredi, kakor jih bo zahtevalo število učencev. Voda slovenske knjižnice, dr. Podgornik je za tekočo leto "časopis" sprejel za načrt. Mirčev na S. bodu se morajo svetiti od načrtov. — Tako "Nacionala" v svojem peklošnem sovražstvu proti nam Slovincem. Vprašamo le, ali je ta tista "samocenzura", ki je na čelni položaj ministrijski predstnik Nitš obustavil cenzuro, ali je to tisto močjo in tržno poročanje, ki naj ne razburja prebivalstva. Kto bi se našel Slovincem v vsem zasedenem ozemlju, ki ne bi stisnil pesti in zaskril za zobni ob taki vnebovpleti neresnostmi! 12.000 Slovincem v Gorici in kolonijah napram 14.000 Italijanom! In Gorica se sravnosti z otvortivo slovenske šole, ko je najmanj pol Italijanske Gorice živejo in bi se živelo izključno le od slovenske šolske mladine, da je ni blazna mrežja "Nacionala" in podobnih hujšakcev in priganjav premla to mesto. O da, gospod Nitš, pouosen ste res lahko na svoje tržaško glasilo in njegova praktična izvajanja Vašh blestehi teorij o prijateljskih odnosih med narodi, posebno pa, kar se tiče — kulture! Slava Vam!

Se nekotiko za "Nacionala". Prejeli smo: Dobro ste odgovorili tistim sredstvom, če so bili v tistem posebnem uradu, ki je v vojnem času bil nad tržaškim časopisom, črnil — tako nekako so govorili — državo in vojsko pred nevarnostmi in belili liste, Senekovič, pa so bili tudi Zimniti; in če hočete Senekovič pisati na račun Slovincem, je treba po isti logiki pisati Zimnito na račun Italijanov. In ti — Zimniti namreč — so bili višji in močnejši gospodje! Povprašajte le v "Laboratore" uredništvo! Potemtakem je bil tisti urad, ki je bil za tisto prava šola boja: avstrijsko-slovensko-italijanski! Pač, ali je "Nacionala" zavilata nad Slovincem, pa da se z večjo težo na Italijani! Tako priča, če se napada slepo tjevan-dam, samo da se napada! V uredništvu je treba poleg nacionalizma tudi gameti in premišljenosti. Drugeče nastajajo nezaide. Istotako je res, da je za časa pokojno Avstrije po državni uradi vrlo uradnikov Italijanske narodnosti; pa se kakšnih — avstrijskih? Ali iz postojnega prepričanja? — to je drugo vprašanje. Vprašanje, na katero dobivamo danes odgovor: ne! Danes so — drugi. In zopet drugi bi se lozali, če bi politika semkaj kitajski čist, na svoje od smo včas državnih uradnikov, kakor so pridržali v krmo vsi zasopli in blestehi lica, in kako so se — ali je to diven prizor, vreden dostojanstva državnega uradnika — vzpenjali (v krmi, presmeti!) na stolico in s kričavim jezikom čitati brzolavke, ki so sporedoče o — avstrijskih zmogah! Danes pa — oh, danes ga — saj veste, kaj tičejo reči. Ali, pri "Nacionala" so šlede dobrotne srca: odpuščajo reči take stvari, posebno č, ker so tisti uradniki prenesli stvari iz starih tui v nove čase, — mirnito proti Slovincem! To je treba, pa si dobro zapisan v knjigi lista "Nacionala"!

D'Annunzijanske prireditve na Reki. "Laboratore" pripravi v svojem večernem izdanku o korozacijski, plesni prireditvi, ki so jo napravili nedavno — povodom njegovga godu — D'Annunzijevi legijonirji svojima pesniško-lunarskim poveljniki. Bile so vojaške ceremonije, blagoslovljanje in žerzračne zastave, govor Grosiča (ta je pač čista plemen), govor nečga — D'Annunzija in drugih — tudi besede je zapisal korozijski list — pajcač. Socialistično glasilo pripravi: "Rešiti listi pripravljeno, da je množica pozdravljala poveljnika. Težko nam je verjeti; kvečjemu da si pri besedi množica mislino tisto skupno lastnostih žensk in tiste privržence k jaslin, ki imajo korist na tem, da truš traka dače. — Tako "Laboratore". Mi pa smo doznali z Reke še neko posebnost: to se proslava D'Annunzijevga godu. V kvevodu je nosila na odličnem mestu cvetje ali venec devica iz templja... svoboda hujšakci. In temu glavnemu prizoru je voliti mož posvetiti na banketa nekaj svojih — pesniških besed, reči, da je polnost dar božji... Nevedni in zaostali ljudje se bodo sicer premajali za glavo, ker ne razumejo vzvišenosti take — poezije. Na Reki se pa je zabavalo. Ali — ne vsi!

"Prisrčni kulturni odnosov" z Jugoslovci želi excelencija gospod ministrijski predstnik Nitš, kakor je to dan slovesno zagotavlja v Italijanski zbornici. In besede v dotičnem odstavku njegove govora so bile tako smoteno — nočemo reči proračuneno v kak nelep nam — glozene druga poleg druge, da so napravljale vtik, da excele-

ncija resno in počeno misli s to željo. Ta pa se nam postavlja kot vprašanje: koliko in ali so delanja njegovih podrejenih organov v skladu z lepo besedo ministra, ali ali so takna da morejo prispevati k dosegu prisrčnih kulturnih odnosov? Čelo to bi morali vprašati, ali so odredbe in ukrepi centralnih oblasti v Rimu, ki so neposredno pod očesom gospoda Nitševa, v skladu in željo po prisrčnih odnosih med Italijanskim in Jugoslovenskim ljudstvom? Brizke tožbe našega ljudstva v zasedenem ozemlju od vseh strani, dajo izbrčen odgovor na tala vprašanje — odgovor, ki ne vzbuja posebnih vrev in željo po prisrčnih odnosih... Ali — nekaj posebnih, naravnost drastično-značilnega smo hoteli ugotoviti. Gospod Nitš si želi prisrčnih kulturnih odnosov z Jugoslovci, vsa zasedbena — politika pa naravnost zapira poti sadovom kulturnega snovanja v Jugoslovcih na naša ozemlja. Ne mislimo in ne hake politične časopise, brošure, propagandne spise. Odklanjajo spisev bi bilo na koncu koncu se umiljivo. Ali morda zasedbena ozemlja zapira poti med nas tudi spisev zgolj kulturnega, gospodarskega in celo verskega ali cerkvenega vsebaja! Občuti smatranje menda tudi plodove takega snovanja kot nevarne — ne vemo kakim kriterijem! Če je temu tako, potem ga je beseda, izražajoča željo po "prisrčnih odnosih" prazna, brez vsebine, ako ne nekakšno praznjenje in črčenje le radi potrebe trenutka! Zato vidi gospod Nitš, da bomo njegovi lepi besedi dajali vero šele tedaj, ko ji bodo odgovarjali naši dejanja!

Imenovanje. Ni Eke, generalni civilni komisar za zasedeno ozemlje je imenoval glavne upravitelje Josina Francolija, Andreja Kozma, Ivana Golobčiča, Franca Smrcoviča, Oskara Sossica, Davida Kacuniča in Alojzija Domazila za visje določene upravitelje v 8. glavnem razredu in področju finančnega ravnanstva za zasedeno ozemlje.

Dragiše doklade vojaškim upokojencem. Izvrstje oboje ministrskega predsedstva — Osebnosti usod za nove pokrajine — je pooblastil generalni civilni komisariat za zasedeno ozemlje s svojim odlokom od 4. III. 1920 št. 0111579 finančno ravnanstvo, da lahko izplačuje časno vojaškim upokojencem, njihovim vdovam in otrokom (katerim je civilni komisariat začelo potrditi prejemke, ki so jih prej uživali) tudi dragiše doklade. Iste bodo odmerjene po pravih blivse vlado in po razmerju, ki le določajo kaznovani predpisi. Omenjeni dragiše doklade se bodo izplačevali uradno ob času obračuna pokojnin vsakih šest mesecev — v marcu in v oktobru, računano od 1. marca 1919. Ker se znesek dokladov dobi na podlagi činovnega razreda prizadeh, oziroma rajkega urada ali očet, ko gre za vdove ali sestre, bodo morali prizadeh predložiti uradu, kateremu se naložijo obračun pokojnin. Istine, iz katerih bo razviden dejanski činovni razred. Tisti vojaškim upokojencem, ki uživajo mesto pokojnin le časno podpre, se ne more izplačati za sedaj nobena dragiška doklada, ker so odmerjene tokne podpore v skladu z najnižnjimi živilnimi potrebami. Obtem se nalaga, da ostanejo na podlagi odredbe tržaškega generalnega civilnega komisariata od 27. III. 1920, št. 14011959 v veljavi določbe bivšega generalnega tajništva za civilne emende od 31. III. 1919, št. 03046-A, s katerimi so bili urejeni prejemki vojaških upokojencev bivše vlade. Radi tega se ne more podeliti vojaškim osebam, ki so bile upokojene po 24. maja 1915, nizka pokojnina, temveč samo časna podpora. V primeru, da so se jim izplačevali kakšni obroki kot pokojnine, se bodo morali izplačati smatrati za časne podpore. Zneski, katere je zadružena bivša vlada od vojaških pokojnin v razne namene vsak mesec, se bodo odplačali iz lastnih časno tudi sedaj. To pa ne velja samo za tekoča izplačila temveč tudi za prej izplačane pokojnine. Povratne se bo odplačala s tem, da se razdeli na 24 obrokov, ki se bodo odplačali eden za drugim. Pri podporah ne bo običajno razen kolokvijni pristojni.

Izvoz živil. Od 1. aprila dalje bo dovoljeno potnikom in izseljencem, da bodo lahko nesli s seboj brez posebnega dovoljenja 3 kg živil, ki ti se sicer prepovedano izvažati.

Vzgoja častnikov v bivši monarhiji. V razpravi zakona o zasnovi vojske v Nemški Avstriji je socialdemokratski poslanec dr. Bauer izustil med drugim tudi naslednje resolucije besede: "Vzgoja častniškega zbora v čisti monarhiji je bila, po vsem očitu, Monarhija je v svojih vzgojnih učilih in z nadohvaljo vzgojo v vojski privzajala celo tui mladim častnikom povsem posebno misljenje. Mlji naroda in domovine, ki sicer daje dnevno skloplost, v stari Avstro-Ogriki ni bilo. Ker mladim ljudem niso mogli govoriti, da se morajo boriti za svoj narod, so jih učili, da se bore za cesarja. Njihovo misljenje so napredovali s povsem določenim socialopolitičnim domnevanji, ki so bile napel sredstevne. Nesposobnost do delavcev in kmetov, domneva, da tisti, ki opravljajo kakšno ročno delo, da celo tisti, ki družabno običje z čelvarji, čelkmeti, ni veden, da bi bil častnik, je zavajala častnike v vero, da so posebni ljudje-gospodje in da le njihova čast v zaničevanju delavstva človeka." — Kdor je kedaj služil v bivši avstrijski vojski, pritrudi, da je govornik govoril čisto resnico. Ali, vendar ne še vse resnice. Kajti ugotoviti bi bil morda še, da se je čisto avstrijskim častnikom privzgojevalo "zančevanje delavca in kmetov, človeka dela celot, še v posebnih učnih običajih prvih skupnih menstvenih nastopih in s tem pred narodom samim. Sli so znane vse tiste pojvke z vojaških vzgojnih in vojaških dvoršč, ki so jih morali podirati nemški vojski: Windischer Hund, schwarzer Sackel itd. Da v bivši Avstriji so sistematično privzajali častnikom mrnito proti narodom in njihovim stremljenjem. Kder je bil pod panko le narajšeje znanje od sebe, da ljudi svoj narod in svoj jezik — temu je bilo gor!

Davek na luksuzne tkanine in rokavice. Finančno nadzorstvo poroda: Opozarjajo se trgovci na debelo in na drobno in sploh vsi tisti, ki imajo na prodaj proizvode, kateri so podvrženi davku na luksuzne tkanine in rokavice, da izteče rok za naznanitev 31. t. m. Prizadeh se vnovič opomni.

Slovensko gledališče v Trstu.

Danes, v nedeljo, 28. marca sta dve predstavi.

Popoldne točno ob 15'30

V Ljubljano io daimo

Veseloigra v treh dejanjih. — Spisal Josip Ogrinc. — Režiser Emil Kralj.

Zvečer točno ob 20'15

Cigani

Malamestna šaloiigra s petjem in treh dejanjih in eni akti. Spisal Jakob Dolinar. — Režiser Emil Kralj. — Pevske točke spremlja orkester pod vodstvom prof. V. Mirka. Pri glasovirju g. D. Stular. — Med posameznimi dejanji svira orkester.

Prihodnja noviteta.

Moč teme

na velikonočni ponedeljek, 5. aprila, 1920.

Narodna drama v petih dejanjih in dveh slikah. Spisal L. N. Tolstoj. Prevla iz rušine Minka Govekarjeva. — Režiser Emil Kralj.

zelo, da so tisti, ki bi ne naznani ali ki bi počeli nečisto podajo, podvezati kazniv, ki bi določa št. 15. odloka, kateri se namizna na omenjeni davci in ki bi bil obvelen v "Osservatore Triestino" od 11. t. m., št. 58.

Nov generalni konzul urugvajske republike. Generalni civilni komisariat je dovolil z odlokom od 24. t. m. g. Helctorju Velgu izvrševanje dolžnosti generalnega konzulata v Trstu in Istri. Njegovu področje se razteza tudi na nekakšno pokrajino in na vsa Italijanska pristajanja ob vključno Barja.

Samonar spekulant. V Logatcu so ustavili obneje silne avtomobil, ki je bil pola avtomobilski gam, karera so bile namenjene drž. majo. V avtomobilu so bile tri osebe, a med njimi tudi trgovca Giuseppe Rossi. O njem se je izkazalo, da je podležni podkupnik nekakega finančnega uradnika na tui, postavi v ul. Belvederja št. 38, kar pa se mu ni posrečilo. Včeraj je bil aretiran. V enpori je prosil za daljšo vodo, da bi se umil. Ko je bil gotov, je prošil stružnika, naj vrže proč umazano vodo. Ta je odprl okno in... V tem hipu je Rossi skočil maza na se taleniti s V. mestroga na tui. Bil je kakor metak, a njegovu truplu truplo so odpejali v mizavščico pri Sv. Jurja.

Tatvea jestviti št. Svozi ob ukradli nemoml tatve iz trgovine Romena Montanarja v ulici del-Mistia št. 12, olt. vira, izšla in sved za kralji 2000 lir. Kako so se spravili v omenjeno trgovino? Niso si naravnost le čili ampak po vlačih. Nuprej so se

Proletariat je igra je bilo pri četrtkovih premijah vse hvalje vredno. Priznati je treba, da naši igralci imajo prednost. Negotovitost nastopa je izginila skoro popolnoma pri sodelovanju v anšambli. In opozarja se na to, da so vsi do štete tečke, ki so neobhodno potrebne vsakemu, ki se hoče pogostiti gledalci: umetnost, do lastne interpretacije oseb in značilnosti. Seveda ni šlo morda vsak našel samga sebe, — pot do umetnosti je dolga. — V "Ogledalu" se je prikupil našemu občinstvu najbolj g. Požar. Igral je večno "natrkanega" sodnega slugo. Bil je verodostojna slika starega veterana, katerega značaj in izpričevalo tiči v tem, da ga je bil general polhalil pred vso fronto zaradi svetlih gumbov. Istotako verodostojno je igral g. Boleslavski sodnega nadzornika. Misliti, da je po "Doležu" bil ta najbolj v svojih ulogah. — Izborci članov je bila najboljše gde. Kraljeva, ki je, kot smo videli, ton in poslušanje, ki je značilno za cigansko govorico. —

Izborno interpretacijo našim veseljakom in ljubiteljem je imela igra v g. Bratova Ves. Način njegove vloge je bil že v smehu. Provincijalna "shablasterija" je bila v rokah g. Kralje. Njegova dobra igra je bila v pretirani šovinisti nastopi in je lahko odkrivala zakulisne razgledane. Vsi ostali dobri. — Članke so se dalj zadnjakrat pri Sv. Ivanu pod vodstvom komponista Adamca pred kakimi osmimi leti. Torej so za Trst skorodali novost. Zaradi tega bodo se večkrat napovedi gledalščice. — Med odnosi igra orkester, — igral ni lahko boljše. Pri spremljanju pevskih točkov je mnogo boljše. Pri spremljanju vseh orkester g. prof. Mirk. — R.

DOPISI.

Iz Bazovice prejemamo: Že večkrat sem čital v naši "Edinosti" opomin na naše ljudi, da naj dajejo svojim otrokom narodna imena, ki morajo biti vsakemu poštenemu narodnjaku sveta, ne samo zato, ker so naša last, temveč tudi radi njihovega res lepega pomena. Tako sem tudi jaz hotel svojemu otroku dati pri krstu tako narodno ime, ki sem je izbral v domačem slovenskem koledarju. Ali to ni bilo nikakor po godu gospodu župniku, kajti zabrusil je botrom ljubezljivo opazko: »Kaj pa je to za ena spaka? — Kolikor mi je znano, je bilo v Trstu katoliško krščenih stotine otrok na imena »Italia«, »Roma« itd., ne da bi bil duhovnik, ki je krščeval, delal kake opazke napram botrom ali staršem, in poznati tudi toliko naših najbogatih, od vsakega visoko spoštovanih duhovnikov, ki ne le da krščejejo otroke z našimi narodnimi imeni, temveč celo pohvalijo starše, ki dajejo svojim otrokom narodna imena, izražajoč upanje, da bo otrok vreden sin svojega naroda. Ne rečem nič več; samo vprašal bi, ali bi bili kotri tudi morali čitati eno žaljivo opazko, če bi bili želeli, da naj se otrok namesto za Ljuboslavo krsti z imenom ene zgoraj omenjenih »zevnice«? — Oče.

Z Vipavskega. — Kaj se niso sili pretepop? — tako se moramo vpraševati tudi še danes, ko zopet in zopet čujemo, da so se fantje stopili v tej vasi, da je bil tepen ta ali ni, da je onegav prišel domov s krvavo, razbito glavo itd. V prosvetljenem dvajsetem stoletju smo, in še se ne more naša mladina odrgati od navade, ki spadata deleč nazaj tja v srednji vek. Mladenci, ki hoče iti vasovat v sosednji vas, mora imeti dovoljenje od mladeničev dotične vasi, drugače udi po njem, kolikor duša da. Znan so celo primeri, da je tak vasovalec tudi mrtev obležal, ali pa ostal pobabljen za vse svoje življenje. In ne samo ob takih prilikah, temveč tudi drugače, zlasti pri plesih in podobnih prireditvah, kjer se pije več, prihaja skoraj redno do prepirov in pretepopov. Potem pa posledice: nekaj jih je poškodovanih, drugi pa v zapor. Tako se po neumnem izgubljenju delovne moči, ki so poselejo v sedanjih časih tako nujno potrebne. Na drugi strani pa tako delamo le našim nasprotnikom priliko, da govorijo o naši neotesenosti, našem divjstvu, našem barbarstvu. Tako si sami delamo sramoto. In, za božjo voljo, ali se v petih letih vojne nismo dovolj pretepopali in mesarili? Misliti, da mora to petletno pretepanje in mesarjenje po vseh možgih božjih zadostovati vsakomur, če je le božji, pa če bi tudi bil železen. Fantje, stremimo se. Delajmo, delajmo pošteno, tega je najbolj potreba, in izženimo iz svoje domače hiše prepir, ki nam je le v škodo in sramoto. — B. V.

Iz severovzhodna ozuljene beračije. — Polni listi za Jugoslavijo! — Lov! — Pregranjanje nedolžnih! — Silkantranje podložnih. — Cavalli al passo! — Star grančar.

Iz hrenovške občine v postojanskem okraju nam pišejo: Po prestopovanem odstupu bivšega župana, g. Kavčiča, je prevzel vodstvo naše občinske uprave sedanji gerent, g. Anton Miklavčič iz Hruševca. Že iz začetka nismo bili posebno veseli te izpremenitve, a sedaj moramo reči, da smo odlovoljeni do sile. Pri prejšnjem županu je bila navada, da so bili pri vsaki razdelitvi aprovizacije navzoči vsaj nekateri odborniki, ki so potem napravili skupni zapisnik ter morebitni ostanek razdelili enako med vse, ali pa po večji potrebi revnejšim olojem. Taka razdelitev je bila nepristranska in res v korist občine in občanarjev. Občinski odborniki so vodili najmanjšo zapisnike in so vedeli za vsako najmanjšo količino, ki je bila razdeljena, in končni ostanek je bil na vpogled vsakomur. Vse drugo pa je sedaj, ko ima gospod gerent razdeljevanje aprovizacije čisto n. n. v svojih rokah. Tako se je n. pr. pri zadnjem razdeljevanju sladkorja delil ostanek tako, da so nekateri boljše posestniki, gostilničarji itd. dobili po tri, da celo deset kilogramov, dočim pa ubožnejši niso bili deležni le dobrote. Zlasti se čujejo pritožbe iz oddaljenih vasi, kakor z Razdrtega in drugih. Mislimo, da imamo vso pravico, če zahtevamo, da se tu napravi red in da prisostvujejo tudi sedaj razdeljevanju aprovizacije nekateri odborniki, ki naj napravijo zapisnik in poskrbe, da se bo ostanek razdelil tako, kakor se je razdeljeval pod prejšnjim županom. V estem pa pravimo: boljše je, da si človek ne nalaga na ramena poslov, ki jih ne more ali ne zna izvrševati tako kakor je prav!

Prizadeti občinarji.

»Mi no kapišo sloveno«. Prejeli smo: Dogodilo se je v Borštu. Prišel je popotnik, ljubljane, po poklicu trgovec. Stopil je v gostilno in prosil za neko pojasi. Toda revež je slabo našel. Gospodar se je obregel nad njim: »No kapišo sloveno«. Obrnil se je nepotnik in odšel.

naprej v neko drugo hišo, kjer so mu rade volje dali zaželjeno pojasi. In kjer je mož z užaljenim srcem povedal, kaj se mu je pripetilo v oni gostilni.

Dogodek sam na sebi ne bi bil tako važen in ne bilo bi treba pisati pripomb o njem, — ali vendar dovolite par vrst! Človek, ki »no kapišo sloveno«, je — žul — rojen v naši vasi od matere, ki ni znala drugega jezika nego »sloveno«, njegov oče, trda slovenska korenina, pa je še nosil »kratke bijošce« in seveda tudi ni znal drugo kot »sloveno«. Njegovi bratje in nečaki so bili, oziroma so vsi naši, le on — on je odpadel od nas, pozabil svoje rojstvo, zatajil svojo slovensko mater, svoje brate, svoj rod Nas, zavedel Brežane je sram, da se je v naši lepi dolini sploh redil tak človek! Seveda, on se misli s tem prikupiti drugim, toda zelo se moti: vsak pošteni Italijan se ga bo le izogibal, saj je ravno v Italijanom narodu visoko razvit čut studa nad »trajitoriji«!

Mi Borštani pa le pridno zahajajo v njegovo gostilno — zlasti pa mladeniči in dekleta — in mu nosimo skupaj flike, da nas bo laže zatajeval še dalje, saj tam lahko glešemo, pijemo, vpijemo in repotamo, kolikor hočemo. Tudi na razne odredbe o zapiranju gostilen se lahko poživzamo tam, pa naj bodo te odredbe že zarjavele ali pa najnoveše. Torej le notri, saj smo tam pod okriljem različnih majhnih in velikih — bogovi! — Za danes: pika.

DAROV.

— Pipčarji za možko CMD: na sučnem izrednem sestanku zbrano med pipčarji samini kot poseben prispevek L 50. — v zahvalo vsem tistim, ki na široko odpirajo usta proti pipčarjem, češ, »pajncem, dočim pa oni »streniki« sami tam troviratje zapirajo svoje žepce za vsak prispevek v naše narodno-kulturne namene! Pipčarji ne delajo za hvalo in priznanje, pač pa zato, ker naša narodna stvar potrebne nujne potrebe; obrekovali pa v vračilo s prispevanjem v edini klubov namen: za naše šolstvo! In mi pipčarji smo ponosni na tako »pajncenstvo«!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

L. B. v. Z. V. veljavnosti številki pride na vrsto.

Borzna poročila.

V Trstu, 27. marca 1920.
Tečaj:

Jadranska banka	320—330
Cosulich	775—785
Dalmatia	445—455
Gerolmich	3225—3275
Lloyd	2150—
Lussino	2950—3050
Martinolich	555—560
Libera Triestina	1320—1330
Oceania	530—540
Premuda	780—800
Tripovich	770—775
Ampela	775—785
Cement Dalmatia	425—435
Cement Spalato	545—555
Cistilnica petroleja	4300—4400
Cistilnica olja	860—880
Krka	530—540
Tržaški Tramway	235—240

Tuja valuta na tržaškem trgu:

V Trstu, 27. marca 1920.

Neprepčatene krone	7.—7.10
avstrijsko-nemške krone	8.50—8.80
čehoslovaške krone	24.—25.—
dinarji	47.—49.—
levi	33.—34.—
marke	31.—33.—
dolarji	19.75—20.—
franc. franki	135.—137.—
švicarski franki	340.—342.—
angl. funti	76.—77.—
rublji	28.—28.50
napoleoni	80.—81.—

Švicarski tečaj.

ZENEVA, 26. (S.) Italijanska lira 28.85; nemška marka 7.67½; avstr. krona 2.70; angleški funt 22.59½; franc. frank 40.40; amer. dolar 3.77½.

ŽIVNOSTENSKA BANKA

PODRUŽNICA V TRSTU

Ulica Roma vogal ul. Mazzini. — Lastna palača.
Delniška glavica in rezervni zaloga K. C. S. 225.000.000
Izvršuje kulturno vso bančno in menjalnično transakcijo.
Uradne ure od 9.30-12.30 in 14.30-16

MALI OGLASI

se računajo po 10 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 1.—. Debele črke 20 stotink beseda. Najmanjša pristojbina L 2.—.

HISA s 4 stanovanji se prodaja. Cena 20.000 lir. — Greta seričola št. 51. — 434

STOLICE elegantne, za sobo, barvane, močne, za kuhinjo ali za gostilno, prodom in sprejemam večje naročbe, mizar, ul. S. Francesco 51. — 435

HARMONIKA na 2 vrsti in gramofon se prodaja. Ul. Perriera 21, dvorišče. — 436

ISCE se valence, ki ima veselje do mizarske obrti. Ul. Perriera 17, dvorišče. — 437

PRODA se posestvo ob glavni cesti v postojanskem okraju. Pripravno za vsako obrt. Naslov pove ins. odd. Edinosti. — 439

HISA, nova, s 6 prostori, pri postaji Sv. Ane, se prodaja po zelo nizki ceni. Malis, ul. Industrije št. 10. — 440

PRODAJO se mreže smolade, sguarneri, cagnoiere, sandeliera. Mihencič, ul. S. Francesco št. 10. — 441

KUPJO se motorji, transmisije, staro železo, žito, železo, baker, mepidina, svinec, kositer, ter pladim najvišje cene. Mihencič, ul. S. Francesco št. 10. — 442

STARA TRGOVINA z mešanimi blagom, s žganjcem, trafiko, na deželi na Notranjskem, se da takoj v našem samostojnem samskem trgovcu ali trgovki. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3378

KUPUJEM DRVA za kurjavo, sveža in suha, v velikih in majhnih množinah. Lastniki drv se naprošajo, da vložijo resne in stalne ponudbe. G. Angel, Trst, ul. del Pesce št. 2. — 443

PRODA star glasovir, dobro ohranjen po pliki

NAPRODAJ od 50-100 lit vina, istrskega, črnega in belega, prve vrste, po zmernih cenah. Padovan, ul. Gubla št. 44. — 449

VDOVEC, 48 let, zidar, s 10.000 lirami v gotovini, želi ženijo v svrhu ženitve z vdovo ali gosposko do 40 let s premoženjem, kako obrtjo ali trgovino. Pomdne na ins. odd. Edinosti pod 48letom. — 424

NEPRENEHOMA novi dohodni najlepši slamačni modeli ženskih klobukov, zadnja novost, cene nizke. Prevzemajo se naročila. Modni salon Morgutti-Corti, Corso Garibaldi 28. — 429

VAJENCA za sobno slikarstvo, plesarsko in školskarsko obrt, od 14-15 let, sprejme Miro Vikič, Postolna 125. — 430

SLUŽKINJO išče majhna družina, dobra hrana, mesečnih 80 lir. Naslov pove ins. odd. Edinosti. — 428

KROJACNICA Avgust Stolar ul. S. Francesco d'Asia št. 34. III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. — 3367

ZLATO, srebro, krone, plača po najvišjih cenah Pertot, ul. S. Francesco št. 15, II. n. — 417

KUPUJEM VREČE in enije. Babič, Molingrande št. 20. — 422

POSTREŽNICO išče majhna družina (3 osebe) za popoldanske ure. Plača po dogovoru. Dobi — ako želi — tudi kosilo. Naslov pove ins. odd. Edinosti ul. S. Francesco 20, pritličje. — B 133

SREBRN DENAR kupujem po najvišjih cenah v vsaki množini. Pridem lahko pom. Alojz Povh. Garibaldijev trg št. 3 (prej Barriera). — 3341

KOZE KUN, LISIC, JAGNET, DIVJIH MAČEK, DIVJIH KOZ se kupijo. Stroj, barva in izdelave vsakovrstno kožuhovino. Kožuharnica v Trstu, ul. Gattieri št. 32. — 315

LEOPOLD REBULA v Nabrežini ima na prodaj 3 zlatene krole pr. 120-120 za 2 m po 2880 litrov. Cena primerena. — 3376

FOTOGRAF A. JERKIC, Trst, ul. Roma 24. Gorica Corso št. 36 na dvorišču. — P 711

POZOR! Plačam za srebrne krone, goldinarje in zlato najvišje cene, tudi več kot drugi trgovci. — Albert Povh, urar, ul. Manzoni 17, vr. 2, pritl. — 2648

Zdravnik v Gorici

dr. Just Bačar

ul. XXIV. maja (prej ul. Tre re) 9

(v bližini kapucinske cerkve)

ordinira vsak dan od 10-12

Jernej Mlakar, Cerkljanski vrh št. 78, prodaja svoje

POSESTVO

z opravo in živino vred; sveta je nad 60 oralov, redi se lahko 20 goved. — Pojasnila in cena se izve pri gori imenovanem.

Stavbni podjetji JOSIPA RUSJANA v Postojni ter L. OBLAKA in druga v Il. Bistrici ste se združili pod imenom

Združeni stavbni podjetniki

Pisarne v Postojni, Ilirski Bistrici in Tometičih pri Mutnjah sprejemajo vsa v stavbno stroko spadajoča dela. — Načrti in proračuni pri sprejemu dela brezplačno.

Za velikonočne praznike

se lahko dobe najboljše

JAJCA

na debele in na drobne v dobroznani zalogi

v Trstu, ul. Carducci št. 39

po najugodnejših cenah.

Hiša z mlinom

preprosta, enonadstropna, se prodaja za 5000 lir, 20 oralov zemljišča s sadnim dr. vjem okrog hiše, po 1000 lir oral. — Prodaja se vse skupaj, vsako posebej ali le nekoliko zemljišča h hiši. — Pojasnila daje Janez Iskra, Trnovo hšt. 41 pri Ilirski Bistrici. — Oddaljenost posestva eno uro hoda iz Trnovega.

Pozor!

Družina Bavdaš, soprog, soproga in sin, vojni invalidi in begunci iz Gorice, so odprli svojo lastno gostilno

„ALLA BELLA TRIESTE“

ulica Massimo d'Azeglio št. 19

Toči črno in belo istrsko vino. Gorka in mrzla jedila.

Se priporočajo za obilen obisk prijateljem in znancem.

ZAHVALA.

Zahvaljujemo se vsem onim znancem in prijateljem, ki so nas tožili v bridkih urah ter na kakršenkoli način pošlili spomin našega predragega so-proga, očeta oziroma brata

dr. Josipa Rojca

Zlasti se iskreno zahvaljujemo ljud-milemu g. p. inarju dr. Edvardu Lo-sarju, ki je pokojniku lajšal trpljenje v zadnjih dneh bolezni.

Mici, Vera, Ivan in Franc Rojec.

Vsi oni, kateri nam po prejemu računa od našega inzeratnega oddelka pošljejo denar, naj blagovole napisati na odrezek poštno nakaznico, — številko dotičnega računa. —

Pozor!

Cene brez konkurence!

Pozor!

Tvrda M. Brišček na Opčinah

priporoča svojo bogato zalogo

finih klobukov, čepic, različnih krojev

perilno in drugo blago kako vse v stroko šivilj spadajoče potrebščine.

Koruza, otrobi in oves

in drugi deželni pridelki

se dobe v zalogi

RAUČER & ZUZZI, ul. Trento št. 18

IVAN JANČAR

zobozdravniški tehnik

TRST

ulica Giosuè Carducci št. 28, II. nad.

CENE ZMERNE.

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

(Lastna palača). Ustanovljena leta 1838. Zavarov. proti škodi, povzročeni po ognju, strelu in eksploziji. Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju. Zavarovanja proti tatvini v vsemom. Zavarovanja pošiljatev na morju in po suhem. Življenjska zavarovanja v najrazličnejših kombinacijah — Zastopstva v vseh deželnih glavnih mestih in važnejših krajih.

„CROATIA“

Zavarovalna zadruga v Zagrebu. Ustanovljena leta 1884.

Podružnica v Trstu ul. Lavaleto 1, II. n.

prevzema zavarovanja stavb, premičnin, poljskih pridelkov, sena, slame in živine proti škodi po požarju in strelu in zavaruje stekla. Šipe proti škodi po razbitju.

Sposobni krajevni zastopniki in alvizar-torji se sprejemajo po najugodnejših pogojih.

Izredna prilika

V novi trgovini manifakturnega blaga

Giusto Sbuelz, ul. Roma 11, na vogalu ul. Gioachino Rossini

se dobi velika izbor barhenta, blaga za gospe, svilenine, žameta, čefira, borgeta, trliža, platnena in bombaževa blaga, svileni ovrtnice, pajčolani, auto-pajčolani itd. — Posebnost: moške srajce, ovrtniki, zapestnice, kravate, rokavice. Izgotovljeno perilo za gospe, vlnene, bombaževе in vatirane odeje lastnega izdelka, vse po zelo nizki ceni. — Postrežba točna.

Izredna prilika

V novi trgovini manifakturnega blaga

Giusto Sbuelz, ul. Roma 11, na vogalu ul. Gioachino Rossini

se dobi velika izbor barhenta, blaga za gospe, svilenine, žameta, čefira, borgeta, trliža, platnena in bombaževa blaga, svileni ovrtnice, pajčolani, auto-pajčolani itd. — Posebnost: moške srajce, ovrtniki, zapestnice, kravate, rokavice. Izgotovljeno perilo za gospe, vlnene, bombaževе in vatirane odeje lastnega izdelka, vse po zelo nizki ceni. — Postrežba točna.

Nepremočljive preproge

nove in rabljene v vseh merah, vrvi, vrvice, pasove, povodce, vlačivce in odeje za konje.

GIOVANNI SIVITZ — Trst

ulica Giorgio Galatti št. 8

Pristno žveplo ROMAGNA

iz čistilnice in mlinov žvepla

ALMAGIA'-BOLOGNA

Zastopstvo in zaloga:

R. V. D. Macchioro

trgovina jestvin in kolonijalnega blaga

Trst ul. Lazzaretto vecchio 19, tel. 632

Od nedelje do nedelje.

Minolega ponedeljka mi je melo — gotovo uverjeno, da mi posteno zasoli — prišel z očitnim kletvom, ki je bila čudna, kakor da morem obžalovati, da v tako resni časih? V ponedeljek je bilo in tozaj sem se s humoristom — po večer, ki je meni: no, ta teden se lepo zabavaj! Nisem se opravičeval. Tu pa ga lepo prosim, naj se obrne do moza, ki mi menda ni neznan in ki se ponosa, ravno s tem, da stoji v prvi vrsti med slovenskimi delavci na polju humorja in satire...! Tu mi pošani, kako se da — kakor je rečeno tudi v reklamni notici našega gledališča te dni — spovedati morsilantno pikro besedo, zavito v humor! In če bi bilo res, da je šaljiva beseda v resni časih nedopustna, ali celo pregrešna, potem se morem le čuditi, kako da ni noben civiliziran narod tudi resnosti časov opustil izdajanja humorističnih in satirskih listov? Izdajajo jih nadalje, kar moremo in hočemo tudi v obliki humorja in satire — v besedo in sliko — zignosti nedostotke, grehe in slabosti ter karžati svoje želje in zahteve. S tem pa ni rečeno, da bi se hotel jaz — Bog ne daj! — vrniti med satire in humoriste! Je li jaz humorja v meni, o tem ne gre beseda meni! Če bi si jo hotel usvajati, potem pa bi bil res — nečest! Sedem že opetovano naglašal, da ne odresam vsoga iz svetlega rokava, marveč da poslušam in pobiram. Tako so mi n. pr. naši planinci pripovedovali nastopno zgodbo iz svojega hrbljanskega življenja in — potanje.

Dva tržaška planinci sta prišla v Ljubljano in sta porabila priložnost za obisk gledališča. Uverjena sta bila, da bosta poslušala »Prodano nevesto«. Dvignila se je zaslon. Čez nekaj časa je eden od njih, ki si sploh domneva, da je poseben »kumšt«, zmedel z glavno, ker se mu glava in kosti niso odzvali posebno čudno, ter je menil: »Ti, meni se zdi, da to ni »Prodana nevesta«. Drugi, ki se je vedno rad pohvalil sodeli prvega, je privedel: »Ne bo bla ne!« (Bo bla je namreč izločen iz naših krajev). Na poznejši prizorišč se je pa dočevalo prvega, da je v zvočnik in opravi vendar nekaj čudnega; zopet popravi svoje misli: »Ali vendar je menda »Prodana nevesta«. Drugi polnočno: »Bo bla, bo bla!« In tako se je mešala oboja cel prizor do prizora prvega dejanja med: »Bo bla in ne bo bla!« V drugem dejanju je nastopil tenorist ter zopet s polnim svojim glasom: »Draga — Carmen!« Tedaj sta bila naša planinca šele uverjena, da nista poslušala »Prodane neveste«, ampak slovečega francoskega komuniste Bizeja res krasno oporo »Carmen«.

Se dolgo časa potem so se hudebniki smejeli in zabijali šule na njih račun. Jaz ne, ker so dolali krivico. Ker krivica je, če se od vsakega vse zahteva; tja bi vse vedel, vse znal in vse poznal! Planinci imata svoje kore, svoje vsrce in smisljke, pozna mika in planinca, in zabava (ali pa muči) tovarise in tovarisce s svojimi dovijali ali, da bi bil »odma« tudi na opernem polju, da bi so znal motati tudi med teletimi kizastimi »sekrizami« — ne, tako zahteva je res krivica, ker potem bi bil planince sotripin — slovenskega žarnalista. Ob »saporatu«, ki ga imajo naši štiti navodno na razpolago, bi moral biti slovenski častnik — če bi hotel odvedevati vse »okane« — pravo »okle« za vse, kakor se izražajo Nemci. Le enega zanima se se ti — kolikor se jaz spominjam — znitvalo od nje. Nočem ga označiti, da si je čisto poroben v zakonskem življenju, ob tistih takozvanih »veselih dogodkih«.

Tržaški planinci so prišli natoč v neko kčo. V izbi je bilo silno vroče, ker je bila peč zakurjena. Planincem je bilo zelo nezgodno in tanihilo, da ni »za prestati!« Kar jim je nekdo pokazal: »Veste, zakaj je vroče: peč je zakurjena!« Tovarisi so prasnili v smeh, ker »razkrili« jim je, kar so že — vel vedeli!

Ob neki drugi priliki je v izbi strašno svieklav. In jezili so se in ugibali od kod nek tak prepih? Slednje je poročil nekdo, da je kriva velika cev, ki se je vila ob zidu. Naslednjega jutra pa so se hoteli uveriti, in cela »komunita« je se podala na »lice mesta«, da od ograde to ventilacijo, ker bi se morda dala upotrebiti tudi kje drugje. In našli so res, da je cev — popolnoma zadelana in hermetično zaprta, da tudi najhujši viher ne bi bil mogel potisniti skozi njo niti najmanjšega diha. Odkod torej prepih? Brilten planince je potisnil temeljito: Pa je plhalo — od kje drugod! Moder mož — bi-stri glava! Se je živ in zdrav in vesel! Bog ga ohrani takega našim planincem!

Nekdo je v gori ponesrečen. Tolebni je bil z visokega vrha. Nekateri so trdili, da je bil obdelal na ozkem robu, ki je strel iz skalovalje nje dek. Drugi so oporečali temu, češ, da je ob padu s take visokine izkličeno, da bi bil mogel obdelati na tako ozkem prostoru. Moral da je odletel in strmoglaviti dale v globino. Tu se je ozlasti planince iz naše romantične barkovljanske mitologije: »In vendar je močeno, ker morate pomisliti, da je padel — od gori dol!« Po tem poslušila je prebravne utihnilo; ospanilo jih je, ker deseti niso vedeli, da bi mogel kdo pasti — od doli navzgor! E, tudi v naših barkovljah je bilihli ljud! Ali pa je hotel nemarnež planince tovarise morda le »spomniti«?

Naslednja točka pa je naslednja, ker me spominja na — pariško konferenco. Prišli so v neko hišo, kjer je zopet strašno svieklav. Kar mizalo jih je: in zopet niso mogli prestajati, hneli pa se med sedel človeka bistrava očesa. Ta je pogled vrzok preplnil. »Ali ne vidite, da so — oči odprti!« Sedaj je svedel vsen zvestih internu v glavi. Zopet so okoli »sodovajni« so bili v zavesti, da ne »spita« več. Ko so pa ob zori dvignili svojo ročevstvo kosti z lešč in si otisli očesa, so videli, da oči — brez špi! In vendar ni plhalo več! Kaka čuda ne četa domišljivi! S svojimi burkani moči vsi štiti, mnogokrat na tudi »sreči« življenja.

Da, pariške konference me spominja ta planinca zgodba. Med valno je hrumel vihar. Potem se je gozpa konferenca — sedla. Prečete mi sicer, da se to ne more, ker ena gozpa se ne more »siti«. To da bi bil istotak nesmisel, kakor ga je zagraditi poljski uradnik, ki je spona stela na ulici, vedel, naj se — razide! V kakšni zadreg je bil ubogi državljani! Obasi je dolžan pokorščino: ali kako, na bužo volje, naj se razide! Tekla je moč — uniforma (Jaka Steka naj ni ne nameri, da sem tel na posodo!) in — navade! In poličke imajo tako vsišt čudne uniforme in zelo nečepo in celo neznane navade. Pariška konferenca se je torej sedla. In zopet je svoja okna, da ne bi več »siti«. Mi krtišli; plhalo je dale, ker tista okna tudi — nimajo špi! Nekdo me je vprašal te dni, kdaj da je krava naltežna? Nisem vedel odgovora. On pa se je nasmejal in menil: Kadar ti je — spona na kurje oko! Vidil ga vraga — res je! In zopet sem se spomnil pariške konference. Dasi bi morala imeti, kot ženska, kakšno nožico, stopa vendar tolikim narodom težko na nogo... da plja povsed po Evrepi huta sapa jeze proti tej — kaprici in svoleglav gosposki konferenci. Morda pa vendar zalutani vihar, ki odnese skozi omo brez špi... nio samo?!

Spominjajte se CMD!

Tržaške tvrdke.

TRGOVINA JESTVIN

Via Genova (Campanile) 13. Zaloga: kave, olje, mla, sveč, sardin, kakava, čokolade, čaja i. t. d. Pristni Jamaika rum, konjak, vermoult, marsala, visnjavec ter raznovrstna vina, vse po zmernih cenah. Ivan Bidovec.

MEHANIČNA DELAVNICA.

Odlikovana livarnica Osvadella. Via Media 26. Izdelovanje in poprava strojev in motorjev. Pro-računi.

KNJIGOVZVNICA.

Pietro Pippin. Trst ulica Valdivio 19. Artistična vezava. Zopni koledarji lastnega izdelka. Vpisniki (registri) posebnega sistema. 201

DAMSKA KROJAČNICA

A. Mermolija. Trst, ul. Commerciale 3. Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroke, bluze za gledališče itd. Cene zmjerne. Po-trežba točna. 337

MAJOLICNE PEČI IN STEDILNIKI.

M. Zoppar, ul. S. Giovanni 6 in 12. Najboljše izdelovanje in najpopolnejša vrsta. Cene zmjerne. 202

PAPIR.

Velika zaloga papirja za ovitke, papirnatih vročic lastno tovarne. Valčki raznih bary in velikosti. Cene zmjerne. Gastone Dollinar. Trst, Via dei Gelsi 16. 256

STROJ ZA ŠIVANJE IN VZVORNO PRAVI MANŠNI UZVORI
Seidel & Neumann in
Singer & Gasser in
Tudja ustanovljen 1. 1873
Poplga zaloga vseh potrebnih. Trst, ul. Campanile 13
Mehanični delavnica za vsako popraviljanja. FRANCESCO BEGNAR

VELIKO SKLADIŠČE KLOBUKOV
dežnikov, belih in pisanih, žepnih robcev, možkih nogavic itd.
K. CVENKEL, Trst, Corso V. E. III. št. 24.

JOSIP STRUCKEL
Trst, vogal Via Nuova - S. Caterina.
Velika izbira vsakovrstnega blaga za moške in ženske. — Blago za suknje, čamet, ba bant, sile, etvmin ter raznih predmetov za okras oblek. Vse po značaj in konkurenčnih cenah.

HERMANGILD TROCCA, TRST
ul. Barriera vecchia št. 9
ima veliko z logo mrtvaskih predmetov. Venci iz porcelane in biserov, venci iz medeno lico, iz umetnih cvetic s trakov in napisi. Slike na porcelanastih ploščah za grobne spomenike itd. Najbolje konkurenčne cene.

Liker „FIUME“ tvrdke Fraschini
— iz Milana —
ta neprekosljivi liker za svoje zdravstvene kakovosti je na prodaj pri tvrdki **FRATELLI MIHALESKUL** Trst, ul. Fontana 11, telefon 1873

Zlatarnica in urarnica LORENC MACOR
ul. Udine 26 (prej Belvedere)
ima na izber veržice, prstane, zapestnice, uliane in zlate, srebne in nikljaste ure. Budiljke, prvovrstne znamenje z jamstvom. — Prevzema naročila za birno in poprave. Kupuje in zamenja zlato, srebro in dragulje.

ZOBOZDRAVNIK D. MRAČEK TRST
Corso 24, I. nadstropje
Ordnira od 9-12 dop. in od 3-6 pop.
Grobzobestno izdiranje zob, plombiranje in nmetni zobje

JADRANSKA BANKA
Del. glav.: K 3.000.000. Rezerve K 10.000.000
Belgrad, Celje, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatja, Sarajevo, Split, Šibenik, Trst, Zadar, Zagreb

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče poste. Sprejema vloge na hranilne knjižice ter jih obrestuje po 3 1/2%, a v bancogiro prometu po 6%. Vloge, ki se imajo dvigniti samo proti predhodni odpovedi sprejema po posebno ugodnih pogojih, ki se pogodijo od slučaja do slučaja. Daje v najem varnostne predale (safes). Bančni prostori v Trstu se nahajajo: ul. Cassa di Risparmio, ul. S. Nicolo Telefon: št. 1463, 1794, 2676 — Blagajna posluja od 9.30-12.30 in od 14.30-16

RASTLINE in SEMENA
Fratelli Sgaravatti
Saonara (Padova)
125 hektarjev obdelanih
CENIKI BREZPLAČNO

Ličje, žveplo, modra galica za vinogradništvo

se dobi pri **COLONIALE OLANDESE** družba za uvoz in izvoz ul. Pier Luigi da Palestrina št. 2

Trgovsko - obrtna zadruga v Trstu
registrovana zadr. z neomejenim jamstvom ul. Cesare Battisti (prej Stadion) št. 21 sprejema hranilne vloge od 1 dalje. Navadne vloge obrestuje po 4 1/2%, večje po dogovoru.

Trgovcem odvarja tekoče čekovne račune. — Posoja hranilne pušice na dom. — Rentni davek plačuje iz svojega. Daje posojila po najugodnejših pogojih na vknjižbo, na osemno poročilo, na zastave vrednostnih listin. Uradne ure vsak dan izvemsti nedelj in praznikov od 8 do 1.

Zajamčeno pristno vino za sv. maše, burgunder in zelen več letnikov in bela namizna vina po trznih cenah prodaja Kmetijsko društvo v Vipavi

ČEVljARNICA MIKOLIČ
Trst, ul. Udine 32 (prej Belvedere) (na vogalu ul. Lodovico Ariosto)
Različna obuvala za gospode, gospe in otroke. Lastna delavnica, ter se sprejemajo naročila in poprave po meri.

Vino za družine, furlansko, opolo, barbera, capri itd. Partije za zaloge in gostilne
Sirovo maslo - kondenzirano mleko - olje
Rag. PICCININO VITTORIO
Sklad šče ul. Toro št. 6 - Telefon 2176

Fotografski atelje Daguerre
Trst, Corso št. 39.
Razglednice v platino, specialiteta: slike v barvah, fotografizirani, Gabinet, risit, poročanja, reprodukcije vsakevrste. Delat. razsvetljava.

ZOROZDRAVNIŠKI KABINET
ulica Chiozza št. 5, I. nadstr.
Sprejema od 9-13 in od 15-17. Izvkušajo se umetni zobje v karkršnemsi bodi sistemu z neobom in brez neba po moderni tehniki. Dr. F. Tamburini MARIO MORO, tehnični vodja.

UMETNI ZORJE
z in brez čelusti, zlate krone in tudi obohoti
VILJEM TUSCHER
Trst, ul. 30. oktobra (ex Casertina) 13, II
Ordinira od 9 prep. do 6 zvečer.

G. PINO, zlatarnica-urarnica
Trst, Corso št. 15
Kupujem srebne krone in goldinarje po najvišjih cenah.

Ljubljanska kreditna banka Podružnica v Trstu.
Centrala v Ljubljani.
Podružnice: Celje, Borovlje, Gorica, Sarajevo, Split, Trst, Maribor
Rezniška glavica in rezerve: K 50.000.000
Obavlja vse v bančno stroko spadajoče poste. — Sprejema vloge v litrah na hranilne knjižice proti 3 1/2% obrestovanju na žiro-račune proti 2 1/2% obrestovanju. Za na odpoved vezane vloge plača obresti po dogovoru. Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne celice. Tel. št. 5-18. Blagajna je odprta od 9-13.

ECIA!

Edino mazilo ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko. Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Lemeže in deske za pluge, pluge, motike (sapone) in trioglate pile za brušenje žag je dobili pri **Alojzu Vilhar v Postojni.**

Pozor!

V ulici Udine (prej Belvedere) št. 49, se nahaja **PRODAJALNA USNJA, KOŽ, sploh vseh čevljarskih potrebščin.** — Specialiteta: Za krojenje in prešivanje (štepanje) zgornjih delov najmodernejše fasone. Filipič in drug.

ČEVljARNICA FORCESSIN
Trst — Corso Vittorio Em. III. št. 3 — Trst.

Najboljši nakupovalni izvor obuvala za gospe, gospode in otroke. Se priporoča cenj. občinstvu z zajamčenim blagom, ki je neprekosljive trpežnosti. Stara in poznana tržaška tvrdka.

PELLEGRINO CINCELLI
Trst - ulica Malanton št. 9 - Trst
(Hiša ustanovljena leta 1828.)

KOŽE in USNJE za ženske in moške. Box in Chevreaux, lak, podlage in vsakevrstni predmeti za čevlje itd. Vse po ugodnih cenah. Postrežba točna.

Novo pogrebno podjetje — Trst

Corso V. E. III. št. 47. Telefon 1402 (vogal Goldonijev trg). Dobroznano že mnogo let obstoječe podjetje je preskrbljeno z obilno in bogato opremo za prirejanje mrtvaskih sob in drov. — Poseduje različne razredne vozove do najsvetlejših s kristali. — Prevažajo se mrtlici v vse kraje, tudi v tujino. — Prodaja razne mrtvasko predmete, transportne rakve, kovinaste rakve vsakovrstnih oblik, tesenih rakev z bogatimi okraski, različne vence s trakovi in napisi, obleke, pajčolane, sveče itd. Cene zmjerne. Postrežba točna. V primeru izrednih ur se sprejemajo naročila v lastnih prostorih podjetja ulica Tesa št. 31. Telefon št. 14-02. Zastopstvo in prodaja mrtvask h potrebščih J. MERZEK, Opčine 170, pri sež. cesti. D-ležnik in upravitelj H. STIBIEL.

Nova trgovina
Trst — ulica XXX. oktobra št. 4
Predmeti za moto, auto in dvokolesa. Zaloga avtomobilov, motornih koles „Indian“ in dvokoles „Bianchi“. Gumi, mazilno olje, tehnični predmeti. Ceniki brezplačno. Prodaja na drobno in debelo. Preprodajalcem popust. **S. u. c. u. m. u. G. Ferluga & C. i** trgovina ul. XXX. oktobra 4. Tel. 1160 Garaža, kovaška delavnica ul. S. Francesco 31. Tel. 1160

Brill

Najboljše mazilo za čevlje Podružnica v Trstu, ul. del Toro št. 10. — Telefon 31-72